

**Werkverslag 2009
Rotterdams Milieucentrum**

Inhoudsopgave

Blz. 1   Inleiding

Blz.

1. Groepenondersteuning

- 1.1 Ondersteuning en advies
- 1.2 Groene Conferentie
- 1.3 Groepengelden
- 1.4 Documentatie
- 1.5 Digitaal Vademecum
- 1.6 Juridisch advies

2. Klimaatverandering & Luchtkwaliteit

- 2.1 Klimaat EXPO
- 2.2 Klimaatstraatfeest

3. MilieuDivers

- 3.1 Wijkbijeenkomsten en excursies
- 3.2 Cineac Abroad
- 3.3 Rotterdamse Milieuvorlichters
- 3.4 FLEX M
- 3.5 Educatieve pakketten
- 3.6 Spin-off van MilieuDivers
  - 3.6.1 Binnen Groen, Buiten Groen
  - 3.6.2 Tarwewijk doet 't
  - 3.6.3 Maatschappelijke stages

4. Stadsnatuur & Ruimte

Stadsnatuur

- 4.1 Parkenoverleg Rotterdam
- 4.2 Natuur in Kaart
- 4.3 Groenpunt
- 4.4 Nacht van de Nacht
- 4.5 Landelijke groene netwerken
- 4.6 Dierenwelzijn en Stadsnatuur

Ruimte

4.7 Kop van Feijenoord

4.8 Maasvlakte2

4.9 Binnenterrein De Arend

4.10 Stadionpark

4.11 A13-A16

5. Landelijk overleg, overleg Milieucentra

6. Communicatie

6.1 Groene Agenda

6.2 Rotterdamse Milieucourant

6.3 Websites

6.4 Cineac Milieu TV

- Bijlage 1:   Overzicht van de groepenondersteuning 2009**
Bijlage 2:   Overzicht milieuvoorlichtingen jongeren 2009
Bijlage 3:   Overzicht excursies MilieuDivers 2009
Bijlage 4:   Overzicht wijkbijeenkomsten MilieuDivers 2009
Bijlage 5:   Overzicht van congressen, landelijk overleg 2009
Bijlage 6:   Overzicht groepengelden 2009
Bijlage 7:   Overzicht achterban/lidorganisaties 2009
Bijlage 8:   Uitslag onderzoek beeld van het RMC 2009
**Bijlage 9:   Evaluatie van de werkzaamheden adviescommissie
                    Dierenwelzijn en Stadsnatuur Rotterdam**
Bijlage 10:   Organisatie van het RMC
Bijlage 11:   Overzicht websites en internetbezoek

Inleiding

In dit werkverslag leest u wat wij vanuit het Rotterdams Milieucentrum (RMC) in 2009 hebben ondernomen. Het gaat om vele activiteiten, waarbij duizenden Rotterdammers waren betrokken. Denk aan het Klimaatstraatfeest, Natuur in Kaart, het Parkenoverleg, MilieuDivers, de Rotterdamse Milieuvorlichters en twee televisieprogramma's over milieu: FLEX M en Cineac Milieu TV. Stuk voor stuk activiteiten met een positieve uitstraling, georganiseerd door een klein team aan de Coolsingel 57, zeker dankzij de inzet van honderden vrijwilligers!

Net als in voorgaande jaren manifesteerden we ons ook in 2009 op vier verschillende werkvelden, die we in dit jaarverslag (en bijlagen) zo compleet mogelijk illustreren:

- Groepenondersteuning
- Klimaat & Luchtkwaliteit
- Diversiteit
- Stadsnatuur & Ruimte

Welk beeld men van het RMC heeft

Eind 2009 onderzocht bureau ORG-iD het functioneren en het beeld van het RMC naar buiten toe. In bijlage 8 ziet u de uitslag van deze enquête in opdracht van het RMC-bestuur. Deze uitslag plus een team/bestuurdag en vele gesprekken met achterbanorganisaties, collega-organisaties en overheden vormen de basis voor een meerjarenvisie en -plan die we in 2010 verder vorm zullen geven.

Groene Vogel voor het leven

In 2009 nam ook onze voorzitter van het eerste uur, Crista Vonkeman, afscheid van het bestuur. Het RMC heeft veel te danken aan haar deskundigheid, haar inzicht in de Rotterdamse bestuurlijke verhoudingen en haar inzet, werkelijk onmisbaar in deze jaren van opbouw. Crista nam afscheid tijdens de Groene Conferentie op 1 december 2009 en werd daarbij uitgeroepen tot Groene Vogel voor het leven. Team en bestuur gaan haar zeker missen!

Ik hoop dat dit werkverslag u een goed beeld van onze initiatieven geeft en dat we ook in 2010 kunnen samenwerken aan een groen en milieubewust Rotterdam!

Emile van Rinsum,
directeur Rotterdams Milieucentrum

1. Groepenondersteuning

Het Rotterdams Milieucentrum (RMC) heeft een achterban van ruim zeventig lidorganisaties. Al deze organisaties kunnen een beroep doen op onze ondersteuning en ons advies (zie bijlage 1 voor een overzicht van de diverse groepencontacten in 2009). Ook ontvangen zij regelmatig een groepennieuwsbrief en worden zij zoveel mogelijk betrokken bij themadiscussies en activiteiten van het RMC. Bovendien kunnen lidorganisaties een beroep doen op het werkgeld en projectgelden (zie bijlage 2). Een keer per jaar organiseert ons bestuur een deelnemersraad.

1.1 Ondersteuning en advies

Core business van het RMC blijft het ondersteunen van Rotterdamse natuur- en milieu-initiatieven. Dit kunnen initiatieven zijn van achterbanorganisaties, maar ook van bewoners(groepen), bedrijven, jongeren(groepen) of kerkgenootschappen. Of (tijdelijke) 'actie- of initiatiefgroepen' die mooie duurzame plannen hebben of 'te hoop lopen' tegen plannen van de overheid. In 2009 ondersteunden we een zeer groot aantal initiatieven en activiteiten. Onze meeste tijd gaat ieder jaar concreet hiernaar.

We ondersteunden de gezamenlijke bewonersorganisaties aan de Rotterdamse Noordrand met het doel alternatieven te vinden voor de nieuw aan te leggen A13-A16. Ruim 200 'tellers' deden in 2009 weer mee aan Natuur in Kaart en in het Rotterdamse Parkenoverleg overlegden vertegenwoordigers van veertien Rotterdamse parken met elkaar over beheer en toekomst van de Rotterdamse parken. Met de stichting De Bomenridders organiseerde we een succesvolle cursus Bomenridder, om nieuw kader voor deze actieve organisatie aan te trekken. Daarnaast waren er legio kleine en grote contacten met mensen en organisaties die begaan zijn met het milieu en de natuur in onze stad.

De complete lijst van groepenondersteuning 2009 ziet u in bijlage 1.

1.2 Groene Conferentie

De Groene Conferentie, een belangrijk 'groepenmoment', werd in 2009 op 1 december georganiseerd in de Arminiuskerk. Deze keer waren uiteraard de raadsverkiezingen het thema. De basis voor de discussie waren de Groene 10 voor 2010, en de Grijs 10 voor 2010 (zie de bijlagen 9 en 10). Deze groene en grijze aanbevelingen over natuur en milieu werden samengesteld in samenwerking met een groot aantal (aangesloten) organisaties en het Rotterdamse Parkenoverleg.

Tijdens de Groene Conferentie werd ook de jaarlijkse Groene Pluim uitgereikt. Deze prijs voor de groenste en milieuvriendelijkste overheidsdienaar van het jaar ging naar Arno Struik en Peter Holswilder van Gemeentewerken, wegens hun inzet om de Rotterdamse openbare straatverlichting te verduurzamen. De prijs voor de groenste vrijwilliger van 2009 ging op diezelfde dag naar Nicole Hove van de stichting Van de Boer, wegens haar inzet voor de stadslandbouw en regionale producten en wegens het succesvolle festival Rotterdamse Oogst op het Heemraadsplein in september 2009.

1.3 Groepengelden

De gemeente Rotterdam stelt ieder jaar een bedrag van rond de € 14.000 aan ‘groepengelden’ beschikbaar. Zo kunnen Rotterdamse natuur- en milieugroepen werkgeld en projectgeld aanvragen; werkgeld voor postzegels, kopieerkosten en ‘thuisvergaderkosten’, en projectgeld voor kleine projecten of activiteiten van groepen (denk aan acties, websites, folders en onderzoeken). In 2009 deden dertien groepen een beroep op werkgeld en veertien groepen op projectgelden (zie bijlage 6).

1.4 Documentatie

Op het RMC hebben we in 2009 ook een klein documentatiecentrum ingericht, met boeken, nota's en plannen van de overheid, (vooral Rotterdamse) krantenknipsels over natuur en milieu, maar ook (voorontwerp-)bestemmingsplannen. Alles is in te zien van maandag t/m donderdag tussen 11.00 en 17.00 uur. Op de website van het RMC ziet u precies welke documenten het betreft.

1.5 Digitaal Vademecum

Ook in 2009 werd een digitaal Vademecum Natuur en Milieu bijgehouden. Hierin staan alle natuur- en milieuorganisaties in de Rotterdamse regio, maar ook landelijke organisaties, lokale en regionale overheden. Via dit digitale vademecum vindt u (bijna) alles op natuur- en milieugebied in de Rotterdamse regio.

1.6 Juridisch advies

Wij adviseren groepen over eventuele juridische bijstand en verwijzen hen indien nodig door naar advocatenbureau Spuistraat 10, waarvoor in het RMC aan de Coolsingel een aparte spreekkamer is ingericht. Juridisch advies en bijstand wordt gegeven tegen een kleine eigen bijdrage (en onder bepaalde voorwaarden).

2. Klimaatverandering & luchtkwaliteit

Het Rotterdams Milieucentrum (RMC) geeft een hoge prioriteit aan klimaatverandering en luchtkwaliteit. Altijd leggen wij een verband tussen luchtkwaliteit en klimaat, omdat veel van wat mensen zelf in eigen huis, straat of buurt kunnen ondernemen, goed is voor klimaat en luchtkwaliteit. Naast daadwerkelijke energiebesparing en bewustwording van mensen, zet het RMC in op het bieden van concreet handelingsperspectief.

Bewust richten onze vele activiteiten zich op de Rotterdamse wijken en straten, op scholen en op buurthuizen. In 2009 werden zo duizenden Rotterdammers bereikt. Een continu aandachtspunt in de campagne is ook het bereiken van moeilijk bereikbare doelgroepen (zie hoofdstuk 3, MilieuDivers). Hoe dan ook zijn onze activiteiten uiteindelijk gericht op minder energieverbruik en autogebruik en daarmee ook op minder uitstoot van broeikasgassen en stoffen die de luchtkwaliteit verslechteren.

Het RMC sloot aan bij het Nationale Klimaatstraatfeest, dat gericht is op gedragsbeïnvloeding van de burger. In oktober 2008 startte het Nationale Klimaatstraatfeest in Rotterdam met een doeltreffend startschot door milieuvorlichter en profvoetballer Karim Moussaoui. En op 16 mei 2009 huldigde burgemeester Aboutaleb het Joop Moesmanpad als de beste Klimaatstraat van Rotterdam (zie 2.2).

Ook in de jongerenactiviteiten speelde in 2009 het thema Klimaatverandering en Luchtkwaliteit een belangrijke rol. Met de educatieve pakketten Ons Klimaat, Ieders Lucht en Samen Duurzaam gaven de Rotterdamse Milieuvorlichters in 2008 voorlichting over klimaatverandering: op scholen, in buurt- en wijkcentra en in de Klimaatstraten. Over deze activiteiten leest u in het hoofdstuk MilieuDivers (bij 3.3 en 3.5) en in bijlage 2.

Op ETV werden alle uitzendingen van FLEX M over klimaat en duurzaamheid herhaald en er kwamen vijf nieuwe tv-programma's bij over 'duurzame mobiliteit (zie hoofdstuk 3.4). De uitzendingen waren ook in 2009 te zien op de landelijke digitale kabelzender GOED TV.

2.1 Klimaat EXPO

In 2009 werd het plan voor de drijvende klimaatexpo De (t)Huishaven verder uitgewerkt. In samenwerking met architectenbureau Villa Nova resulteerde dit in een prachtig nieuw schetsontwerp voor het drijvende gebouw, met op zijn dak een compleet park met gras, water, beplanting en (stads)bijenkorven. Zeggingskracht heeft ook de 'laatste boom van Rotterdam', midden in de bistro.

(t)Huishaven

Het plan voor een drijvend park met Expo in de Rotterdamse Rijnhaven is onderdeel van de voorgestelde aanpak Energiebesparing Bestaande Bouw, die in december 2007 is gepresenteerd tijdens de Groene Conferentie '07. We willen in Rotterdam een centrale vraagbaak voor (eigenaar)bewoners en huurders. Een inspirerende plek om ideeën op te doen. Een centraal stedelijk service- en informatiepunt met alle informatie over energiebesparing en duurzame energie én waar bewoners direct zaken kunnen doen zodra zij aan de slag willen met isolatie, verbouwingen, renovatie en de aanleg van duurzame apparatuur.

2.2 Klimaatstraatfeest

Het Klimaatstraatfeest – een nationaal initiatief van de beneficianten van de Nationale PostcodeLoterij, (be)geleid door het Klimaatbureau – is gericht op energiebesparing bij mensen thuis en in de buurt. Het Klimaatstraatfeest is een uniek samenwerkingsverband tussen SenterNovem, de Woonbond, het Klimaatverbond, Meer met Minder, de Provinciale Milieufederaties (behalve die in Zuid-Holland), Buurtlink.nl, Milieucentraal, het Haags Milieucentrum (HMC) en het Rotterdams Milieucentrum. De praktische uitvoering, de begeleiding van de straten en het uitvoeren van de Besteburenactie zijn in handen van de milieufederaties; in Zuid-Holland nemen het RMC en het HMC de honneurs waar.

In het noordelijke deel van de provincie Zuid-Holland konden bewoners contact opnemen met het HMC, in het zuidelijke deel met het RMC. Het HMC nam de algehele coördinatie van het Klimaatstraatfeest in Zuid-Holland op zich.

Op woensdag 22 oktober 2008 gaf milieuvorlichter en profvoetballer Karim Mossaoui het startschot voor het Klimaatstraatfeest in Rotterdam, met een poeier in het Excelsior-doel. Dit vond plaats tijdens een gezellige juniorenvoetbalmiddag in het stadion Woudestein, dat helemaal in het teken van het klimaat stond.

Daarna konden bewoners via www.klimaatstraatfeest.nl hun straat aanmelden. In Rotterdam meldden zich tot eind april 110 straten aan. Op 16 mei werd in een groot aantal Rotterdamse straten flink gefeest. Het Joop Moesmanpad was in Rotterdam de Beste Klimaatstraat van Rotterdam, de nummer 20 van Nederland! De bewoners werden vereerd met een bezoek van burgemeester Aboutaleb, die de bewoners een bordje overhandigde. De Isaac Hubertstraat in Crooswijk won de Beste Buren Actie, met het plan om zonnepanelen te gebruiken voor de energievoorziening van het clubhuis op het binnenterrein van het huizenblok. Aan de Beste Burenprijs was een bedrag van € 5000 verbonden. De cheque werd aan de bewoners overhandigd door Suzanne Mulder (presentatrice van TV Rijnmond). In een groot aantal Rotterdamse (en Zuid-Hollandse) straten organiseerde het RMC (straat)theater, poppentheater en muziek ter omlijsting van het Klimaatstraatfeest 2009.

Op 7 oktober hebben we op het Joop Moesmanpad (letterlijk) het stokje van het Klimaatstraatfeest overgedragen aan Ernest Briet, directeur Punt van de Milieufederatie Zuid-Holland. De nieuwe editie van het Klimaatstraatfeest (2009-2010) zal door de milieufederatie worden opgepakt.

www.klimaatstraatfeest.nl

3. MilieuDivers

Met MilieuDivers waren wij al in 2004 begonnen. De aanleiding was dat de meeste lokale natuur- en milieuorganisaties nogal ‘vergrijsen’ en weinig mensen met een allochtone achtergrond trekken. Dit terwijl de stad Rotterdam zelf verjongd en ‘gekleurd’ is.

Het doel van MilieuDivers is om meer jongeren en ‘nieuwe Nederlanders’ te interesseren voor natuur en milieu en natuur- en milieuorganisaties. Hoewel financiering erg moeilijk op gang

kwam, zijn in de loop der jaren vele activiteiten opgezet voor en met jongeren en Rotterdammers met een allochtone achtergrond.

In 2006 was MilieuDivers onderdeel van het provinciale project Kleurenkapitaal, dat werd geïnitieerd door het IVN-consulentschap Zuid-Holland. Via Kleurenkapitaal is ook de Provincie Zuid-Holland betrokken geraakt bij MilieuDivers. Nog altijd is de animo onder de Rotterdammers voor MilieuDivers-activiteiten zeer groot.

Vanaf 2004 organiseren wij naast wijkbijeenkomsten over milieu ook natuurexcursies. Bovendien zijn er als vervolg op de wijkbijeenkomsten diverse wijkworkshops georganiseerd. Speciaal voor jongeren biedt het RMC al vier jaar achtereenvolgende de cursus Rotterdams Milieuvorlichter aan, waarin jongeren les krijgen over luchtkwaliteit, klimaatveranderingen, duurzame ontwikkeling en (milieu)communicatie en presentatie. Na afloop ontvangen de jongeren het Rotterdams Milieuvorlichter-certificaat en kunnen ze voortaan zelfstandig voorlichting geven op (middelbare) scholen, in buurthuizen en jongerencentra.

Ook voor (en met) jongeren maakten we het televisieprogramma FLEX M, over het milieu. In ieder tv-programma zit een videoclip van een 'milieurap'. De afgelopen jaren zijn in totaal twintig uitzendingen gemaakt; zij waren te zien op ETV en Cineac TV (twee lokale Rotterdamse kabelkanalen) en GOED TV (landelijke digitale kabel). Verder werden in 2009 voor het eerst ook MilieuDivers-activiteiten georganiseerd in Den Haag, samen met het Haags Milieucentrum. In 2009 werd verder gewerkt aan het op video zetten van de MilieuDivers-activiteiten. Dit gaat in 2010 resulteren in een videodocumentaire over MilieuDivers in het kader van het VROM-project Van Deur tot Dampkring.

In 2009 heeft MilieuDivers ook een belangrijke rol gespeeld bij het Klimaatstraatfeest (zie 2.2). Mede dankzij het wijkgerichte aanpak van MilieuDivers hebben vele straten in Rotterdam actief meegedaan aan het Klimaatstraatfeest. Ook was MilieuDivers in 2009 nauw betrokken bij Cineac MilieuTV (zie 6.4). Uiteraard zijn er ook weer wijkbijeenkomsten, natuurexcursies en jongerenvoorlichtingen georganiseerd (zie voor een opsomming van deze bijeenkomsten de bijlagen 2 en 3). Uit MilieuDivers zijn bovendien twee unieke projecten voortgekomen: Binnen Groen, Buiten Groen, en Tarwewijk doet 't (zie 3.6).

3.1 Wijkbijeenkomsten en excursies

In 2009 werden zestien wijkbijeenkomsten en tien natuurexcursies georganiseerd. Centraal daarin stonden luchtkwaliteit, energie & klimaat en duurzaamheid. Met een subsidie van VROM (subsidieprogramma Van Deur tot Dampkring) werden ook een aantal MilieuDivers-activiteiten in Den Haag opgezet. In deze aanpak zijn de eigen videodocumentaires van Cineac Abroad vaak de grote publiekstrekkers (zie 3.2).

Op 12 december 2008 ging in het Haagse filmhuis de tweede film in deze serie in première: Cineac Paramaribo. In 2009 werd Cineac Paramaribo in Rotterdam verspreid onder belangstellenden en werden wijkbijeenkomsten georganiseerd. Cineac Paramaribo en Cineac Nador (Cineac Abroad 3.2) zijn vaak publiekstrekkers.

De wijkbijeenkomsten en excursies worden mogelijk gemaakt door o.a. een bijdrage vanuit het budget Rotterdamse Aanpak Luchtkwaliteit, de Nationale Postcodeloterij en het ministerie van VROM (SMOM-regeling, Van Deur tot Dampkring).

www.milieudivers.nl

3.2 Cineac Abroad

In 2006 ging de eerste videodocumentaire in de serie Cineac Abroad in première, Cineac Nador, een film over natuur- en milieu-initiatieven in de provincie (en stad) Nador, in Noord-Marokko. De Abroad-films zijn low-low-budget-producties, gemaakt door vrijwilligers van Cineac TV, simpel gemonteerd en voorzien van ondertiteling. De films worden vertoond tijdens wijkbijeenkomsten van MilieuDivers en op Cineac TV. Naast grote publiekstrekkingen zijn de films ook aanleiding tot (veel) discussie over klimaatverandering, afval, luchtkwaliteit en natuurbehoud.

Eind 2008 ging in het Haagse Filmhuis de tweede film in de serie in première: Cineac Paramaribo, die in augustus 2008 was opgenomen in Suriname. Het aantal toeschouwers overtrof alle verwachtingen! Na afloop spraken de Haagse wethouder Leefbaarheid Rabin Baldewsingh en het PvdA-Tweede Kamerlid Chantal Gill'ard de zaal toe. De videodocumentaires zullen ook de komende jaren een blijvende rol vervullen in wijkbijeenkomsten in Rotterdam.

Cineac Abroad wordt mogelijk gemaakt door o.a. een bijdrage vanuit het budget Rotterdamse Aanpak Luchtkwaliteit en de Nationale PostcodeLoterij.

3.3 Rotterdamse Milieuvorlichters

Voor het vierde jaar achtereen werd in 2009 een groep jongeren opgeleid tot Rotterdams Milieuvorlichter. In 2009 bestond de klas uit 25 jongeren. In de cursus, bestaande uit vijf bijeenkomsten en een natuurexcursie, krijgen jongeren les in duurzaamheid, luchtkwaliteit en klimaat. Na de cursus kunnen de jongeren zelfstandig voorlichting geven op scholen in buurthuizen en wijkcentra. Zij maken daarbij gebruik van de inmiddels drie boekjes en dvd's over luchtkwaliteit, klimaat en duurzaamheid (zie 3.5). Op 1 december ontvingen de nieuwe milieuvorlichters hun certificaat, uit handen van RMC-voorzitster Crista Vonkeman, tijdens de Groene Conferentie in de Arminius-kerk.

In 2009 werden in totaal acht voorlichtingen gegeven op scholen en buurthuizen. Ook waren er acht publieksgerichte activiteiten, waarbij op wijkpleinen gemiddeld vijf voorlichters aanwezig waren (opgeleid in resp. 2006, 2007 en 2008).

De RMV-cursus en de voorlichtingen worden mogelijk gemaakt door o.a. een bijdrage vanuit het budget Rotterdamse Aanpak Luchtkwaliteit.

3.4 FLEX M TV

In 2006 startten we voor het eerst met FLEX M, een tv-programma op ETV over milieu. De eerste vijf uitzendingen stonden geheel en al in het teken van de luchtkwaliteit. De uitzendingen in 2007 gingen vooral over klimaatverandering en in 2008 werd het begrip duurzaamheid behandeld, met uitzendingen over lifestyle, voeding, mobiliteit, duurzame energie en cradle-to-cradle. In 2009 werden vijf programma's gemaakt over duurzame mobiliteit.

Ook in deze nieuwe serie van vijf zit opnieuw een videoclip van een rap. In 2009 maakte rapper Sneaky Bigs samen met zangeres Sheralda Kicken de rap 'Stroomt naar jou', over duurzame mobiliteit. In de clip is een hoofdrol weggelegd voor de mannen van Stadstoezicht op hun elektrische Segways. De videoclip is te zien in de tv-serie over duurzame mobiliteit. Ook deze nieuwe uitzendingen worden toegevoegd aan een educatief pakket, bestaande uit een dvd en een boekje (zie 3.5).

FLEX M TV wordt mogelijk gemaakt door o.a. een bijdrage vanuit het budget Rotterdamse Aanpak Luchtkwaliteit.

3.5 Educatieve pakketten

Eind 2008 kwam Samen Duurzaam uit, ons derde educatieve boekje, gericht op jongeren. Na het boekje over luchtkwaliteit (Ieders Lucht) en klimaatverandering (Ons Klimaat) is er nu dus ook dit combinatieboekje + dvd over duurzaamheid. De boekjes zijn via de hybride dvd-cd-rom gekoppeld aan de website www.iederslucht.nl, die door jongeren samen met het RMC wordt bijgehouden.

Op de dvd vinden gebruikers naast steeds vijf uitzendingen van FLEX M ook een PowerPoint-presentatie en weblinks. De drie boekjes worden in de praktijk gebruikt door de Rotterdamse Milieuvorlichters, door jongeren zelf op scholen voor presentaties en door docenten bij het samenstellen van lessen over milieu. Bij de boekjes zijn ook docentenhandleidingen geschreven, met handige lestips.

Elke Rotterdamse school en sociaal-culturele instelling kon maximaal vijftien gratis boekjes, dvd's en docentenhandleidingen aanvragen. Sowieso ontving elke Rotterdamse middelbare school een exemplaar van beide boekjes. Ook in het boekje Samen Duurzaam, dat eind 2008 van de drukpers rolde, zit een dvd (cd-rom) met vijf FLEX M-uitzendingen over duurzaamheid en een PowerPoint-presentatie, compleet met diverse weblinks. Het boekje is in 2009 aan de middelbare scholen gepresenteerd.

De educatieve pakketten worden mogelijk gemaakt door o.a. een bijdrage vanuit het budget Rotterdamse Aanpak Luchtkwaliteit en de Nationale Postcodeloterij.

www.iederslucht.nl

3.6 De spin-off van MilieuDivers

Het project MilieuDivers en/of het MilieuDivers-netwerk heeft geleid tot diverse nieuwe projecten en activiteiten.

3.6.1 Binnen Groen, Buiten Groen

Binnen Groen, Buiten Groen, gestart als vervolg op de activiteiten van MilieuDivers (bijeenkomsten en excursies in 2006, wordt door het RMC georganiseerd in samenwerking met vrouwenemancipatiecentrum Dona Daria. Uit drie deelgemeenten deden aan Binnen Groen, Buiten Groen tweeëndertig vrouwen mee, die op zoek gingen naar 'verborgen natuurplekjes' in Rotterdam. Zo werden in de deelgemeenten Noord, Kralingen-Crooswijk en Delfhaven o.a. het Vroesenpark, de Schat van Schoonderloo en het Kralingse Bos bezocht. De projectdeelnemers zelf verzorgden de rondleidingen.

In Binnen Groen, Buiten Groen komen vrouwen met verschillende achtergronden met elkaar in contact: samen zochten en bezochten ze verborgen natuurplekken, ontdekten ze een stukje Rotterdam en volgden ze een cursus. En samen met fotografe Karin Oppeland maakten ze de tentoonstelling en het boekje Binnen Groen, Buiten Groen. De tentoonstelling was eind 2009 te zien in de Centrale Bibliotheek, de bibliotheek in Noord en de gebouwen van drie deelgemeenten.

3.6.2 Tarwewijk doet 't

Een groep van elf vrouwen werd in maart/april opgeleid tot milieucoach, via een cursus door docenten van SME advies. In zeven bijeenkomsten kregen de vrouwen les over energie- en waterbesparing, duurzaamheid en afval en les in het overbrengen van deze informatie aan anderen. De elf coaches leerden in korte tijd ruim 190 andere bewoners zelfstandig aan de slag te gaan met energiebesparing. Uit handen van milieuwethouder Rik Grashoff ontvingen alle bewoners op 29 juni in wijkgebouw XXXX de 'dat levert wat op'-certificaten.

3.6.3 Maatschappelijke stages

In samenwerking met het Centrum voor Dienstverlening (CVS) creëert het RMC specifieke milieuopdrachten voor geïnteresseerde stagiair(e)s vanuit de Gereformeerde Scholengemeenschap Rijnmond. In 2009 waren veertig maatschappelijke stagiair(e)s actief bij het RMC, met name in het project MilieuDivers.

4. Stadsnatuur & Ruimte

Ons werkveld 'stadsnatuur en ruimte' is zeer breed. Op stadsnatuur gericht organiseert het RMC het Parkenoverleg en het vrijwilligersproject Natuur in Kaart, en werken we samen met groene organisaties in Het Groenpunt. Verder heeft het RMC zitting in de adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur, een door het college van B&W ingestelde commissie van advies. In 2009 organiseerden we ook voor het eerst een activiteit in het kader van de Nacht van de Nacht, in het Rotterdamse Zocherspark.

Op het gebied van ruimtelijke ordening volgen we de ontwikkelingen op de voet en reageren we alert op plannen; dit laatste is in Rotterdam nog geen gemakkelijke opgave, door de bestuurlijke indeling van de stad. In 2009 zijn we vooral actief betrokken bij de plannen voor de nieuwe verbindingsweg tussen de A13 en de A16, bij het nieuw te bouwen Stadionpark, bij de borging van de afspraken tussen Havenbedrijf, ministeries en de milieubeweging over een duurzame Tweede Maasvlakte, en bij lokale plannen als de visie op de Kop van Feijenoord en het natuurlijke binnenterrein De Arend. We werken daarbij zoveel mogelijk samen met betrokken bewoners(organisaties) en natuur- en milieugroepen.

Stadsnatuur

4.1 Parkenoverleg Rotterdam

In het Parkenoverleg Rotterdam zijn inmiddels 27 parken vertegenwoordigd. In 2009 heeft vier maal overleg plaatsgevonden. Gastspreker bij het overleg van februari was Joke Klumper, senior landschapsarchitecte bij dS+V. Zij gaf een PowerPoint-presentatie met als titel Parken in Rotterdam. Tijdens de andere drie overleggen werd de inhoud samengesteld voor De Groene 10 voor 2010 en werd gesproken over de inhoud van een website voor Rotterdamse parken.

De Groene 10 voor 2010, ontstaan vanuit de wens om meer naar buiten te treden, omvat tien groene aanbevelingen voor de Rotterdamse (deel)gemeente die politieke partijen in hun partijprogramma konden overnemen voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2010. Ook werden in 2009 plannen gemaakt voor een website met daarop groene informatie over alle Rotterdamse parken, groenbeleid en het Parkenoverleg. Het Parkenoverleg had deze website willen realiseren in het kader van het Groenjaar 2008, maar de aanvraag voor financiële ondersteuning hiervoor werd niet gehonoreerd. Daarom gaan we proberen deze parkenwebsite het komende jaar te realiseren.

Verder werd (georganiseerd door Koos Leidelmeijer) eind mei een deel van de Van Park tot Park-route gewandeld met vertegenwoordigers van het overleg en met andere belangstellenden.

Parkenoverleg

Doel van het Parkenoverleg is een platform te vormen voor parken in Rotterdam en de communicatie tussen diverse partijen te bevorderen. Partijen die hier baat bij hebben, zijn bewonersorganisaties, parkbeheerders van de gemeente, (deel)gemeentebesturen, parkgroepen ('vrienden van het park') en wijzelf. Tussen al deze partijen wordt kennis uitgewisseld en de betrokkenheid van Rotterdammers bij de parken neemt toe, wat leidt tot een hogere kwaliteit van het groen in Rotterdam.

4.2 Natuur in Kaart

Natuur in Kaart is een samenwerkingsproject met bureau Stadsnatuur dat gericht is op het opleiden van vrijwilligers die de flora en fauna in de stad inventariseren. De verzamelde gegevens worden via bureau Stadsnatuur Rotterdam gedocumenteerd en beschikbaar gesteld aan onder andere SOVON, de Vlinderstichting en het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS).

Ieder jaar worden cursussen aangeboden die weer nieuwe mensen opleiden. In 2009 was dit o.a. de cursus Mus (cursusavond op 10 en 24 februari, excursie op 28 februari), die op veel belangstelling mocht rekenen: 51 deelnemers.

Verder vonden in het kader van Natuur In Kaart de volgende activiteiten plaats:

- Bijeenkomst gierzwaluwvertellers op 2 juni. In deze bijeenkomst is een opzet gemaakt voor een gierzwaluwenwerkgroep en zijn toekomstige telmethoden besproken.
- Opfriscursus Watervogel op 15 september, met een Watervogelexcursie op 26 september.
- Opfriscursus Vlinderavond, op 24 maart.
- Cursus Libellen, op 28 april.

Deelnemers per project:

- Huismus: 51 deelnemers
- Vlindersroutes: 26 deelnemers
- Vlinders km hokken: 16 deelnemers
- Gierzwaluwen: 18 deelnemers
- Watervogels: 28 deelnemers
- Libellen: 14 deelnemers

Totaal: 153 deelnemers

Het project Natuur in Kaart bleek in 2009 wederom zeer succesvol en vruchtbaar en kan rekenen op een blijvend hoge belangstelling.

4.3 Groenpunt

Het Groenpunt is een overleg tussen het NIVON Rotterdam, de stichting Landschapsonderhoud Rotterdam, de stichting Ark Nature, de Rotterdamse Bond voor Volkstuinders, Sport en Recreatie (Natuur en Milieueducatie) en het RMC. Het doel is groene publieksactiviteiten onder de aandacht van het Rotterdamse publiek te brengen.

Het Groenpunt is naast een overleg ook een echt 'groen punt': een paal met daarop een groene punt. Jaarlijks wordt het Groenpunt geslagen in een natuurgebied waar vrijwilligers een grote rol spelen bij het beheer en onderhoud en/of waar (bouw)ontwikkelingen een bedreiging vormen.

In 2009 kwam het Groenpunt vier keer bij elkaar, maar werd geen groenpunt geslagen. Wel is de actie Rotterdam Fleurt Op gestart. Met deze actie wordt gratis bloemenzaad verdeeld aan Rotterdammers die dit zelf op een plek gaan inzaaien. In totaal kwamen 57 aanmeldingen binnen. De totaal in te zaaien oppervlakte is 16.244 m², waarvan 570 m² plas/dras.

www.groenpunt.nl

4.4 Nacht van de Nacht

De Nacht van de Nacht 2009 (alweer de vijfde editie) vestigt de aandacht op het feit dat Nederland een van de meest verlichte landen van Europa is. De belangrijkste toepassingen van verlichting zijn assimilatiebelichting in kassen, licht bij sportvelden en openbare verlichting (zie ook www.laathetdonkerdonker.nl). In Rotterdam was tot nu toe geen organisatie die deze activiteit had opgepakt. Tijdens de Nacht van de Nacht in Rotterdam werd nu een wandeltocht georganiseerd door het Park bij de Euromast. Na een toespraak van P. Verbist en Emile van Rinsum (directeur RMC) begon een groep van zo'n 150 personen aan een zeer originele wandeling. De route startte bij het Natuurmuseum en eindigde bij het Koetshuis. Onder leiding van vier drummers werd langs verschillende 'acts' gelopen: een Jongenskoor, de dichters Manuel Kneepkens en Joz Knoop, een vleermuizendeskundige en een nachtvlinderdeskundige. Onderweg kwamen af en toe 'wensfeeën' uit het donker tevoorschijn. De Rotterdamse Sterrenclub Euroster stond bij het eindpunt klaar met posters en met telescopen om sterren en planeten te bekijken. Aan het eind van de wandeling kregen de deelnemers warme chocolademelk, glühwein en speculaas.

4.5 Landelijke groene netwerken

Groen in de Stad is een landelijk netwerk dat bestaat uit groenprofessionals die gericht zijn op de stad. Hierbij aangesloten personen zijn werkzaam bij bedrijven, het Rijk, de Provincie, een gemeente enz. Aangesloten leden kunnen via het digitale netwerk LinkedIn discussies opstarten en de landelijke ontwikkelingen en discussies goed volgen.

Voor de volgende groepen geldt hetzelfde als voor het netwerk Groen en de Stad. Andere groepen waarbij via LinkedIn is aangesloten zijn: CROW Levende Stad; Bijen, bermen en bloemen; Duurzame Stad; Groene Hart, Kloppend hart; ROTTERDAM – My City!!; Stedelijke Vernieuwing; en Stichting Natuur en Milieu.

In 2009 overlegden de groenexperts van de vier grootstedelijke milieucentra (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) twee keer met elkaar. Het kwam tot uitwisseling van informatie, waarbij ook mogelijke samenwerkingsprojecten werden besproken.

4.6 Dierenwelzijn en Stadsnatuur

Na een lange periode van voorbereiding werd op 15 januari 2009 op het stadhuis de adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur geïnstalleerd, nadat het College van B & W hiertoe had besloten. De commissie staat onder voorzitterschap van de heer T. Dorrestein, oud-directeur van Diergaarde Blijdorp, en bestaat uit de heren R. Hitzert van de Dierenbescherming Rijnmond, N. de Zwarte van bureau Stadsnatuur Rotterdam, Emile van Rinsum van het RMC en uit mevrouw N. Koster van de GZH. Ambtelijk secretaris van de commissie is Sjoerd Reinstra van de dienst Sport en Recreatie. De opdracht aan de commissie is het College van B & W te voorzien van gevraagd en ongevraagd advies. De commissie ging in 2009 ook direct aan de slag met het opstellen van adviezen die moeten leiden tot een gemeentelijk dierenwelzijnsplan.

Over in de commissie te bespreken punten proberen wij vanuit het RMC zoveel mogelijk contact te houden met de achterbanorganisaties die bezig zijn met dierenwelzijn en stadsnatuur. Dit onder meer via de website www.dierenwelzijnstadsnatuur.nl, waar u alle uitnodigingen, vergaderagenda's, verslagen en adviezen kunt vinden. .

In bijlage 9 ziet u de evaluatie van de eerste periode van de adviescommissie.

Adviescommissie Dierenwelzijn

De oprichting van de adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur is een direct gevolg van de in 2005 ingediende motie Recreologie in de gemeenteraad door de fractie van Leefbaar Rotterdam en de raadsfractie van het CDA. De dienst Sport en Recreatie kreeg van de wethouder Buitenruimte de opdracht om een dergelijke commissie op te zetten.

www.dierenwelzijnstadsnatuur.nl

Ruimte

4.7 Kop van Feijenoord

Op afstand volgde het RMC in 2009 de ontwikkelingen van de Visie Kop van Feijenoord. Intensiever mengden we ons in de ontwikkelingen op het Noordereiland: de Bewonersvereniging Noordereiland kreeg ondersteuning in de vorm van het aandragen van bestemmingplannen en inhoudelijke uitleg hierover.

4.8 Maasvlakte2

2009 was voor de Maasvlakte2 een tumultueus jaar. Hoewel het RMC niet direct betrokken was bij jarenlange onderhandelingen over de aanleg van het nieuwe land en de natuurcompensaties, volgden we het proces wel op de voet. Diverse keren schoven we ook aan bij het overleg tussen de Milieufederatie, lokale miliegroepen, Natuurmonumenten, stichting de Noordzee en stichting Duinbehoud. Gezamenlijk formuleerden en stuurden we met de Milieufederatie ook een aantal keer een zienswijze op de (voorontwerp)bestemmingsplannen voor de Maasvlakte2. In 2009 resulteerde dit in het convenant Visie en Durf, waarin overheid, Havenbedrijf, natuur- en milieuorganisaties zich committeren aan diverse afspraken over duurzaamheid, mobiliteit en natuurcompensatie. De uitvoering van de gemaakte afspraken zal vele jaren in beslag nemen. De monitoring wordt aangestuurd door de verschillende partijen die contact met elkaar houden via de Tafel van Borging, voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. Namens de natuur- en milieubeweging neemt de Milieufederatie Zuid-Holland deel aan De Tafel.

Aansluitend op onze ‘deelnemersraad’ (jaarvergadering) op zaterdag 6 juni organiseerden wij een bijeenkomst over de Maasvlakte2. Te gast waren de (voormalige) onderhandelaar namens de milieuorganisaties Gerard Peters en Evert Hasselink van Milieudefensie (landelijk), om tekst en uitleg te geven over het convenant Visie en Durf, en over de apart door Milieudefensie vastgelegde afspraken.

www.maasvlakte2.com

4.9 Binnenterrein De Arend

Op 18 juni werd officieel gestart met de aanleg van het binnenterrein De Arend. Portefeuillehouder Robert Baruch onthulde het bord waarop het nieuwe binnenterrein is afgebeeld. Het binnenterrein wordt in opdracht van Gemeentewerken op een natuurlijke manier aangelegd, naar een ontwerp van bureau Buitenkans; dit na uitgebreide planvorming in samenwerking met omwonenden en gebruikers van het terrein. De financiering was in 2007 al geregeld via de Groene Duimen, een aanvraag die toen samen met ons tot stand was gekomen. Bij de inspraak konden de bewoners op onze ondersteuning rekenen.

4.10 Stadionpark

Het Stadionpark in Rotterdam is de naam voor de omgeving waar nu de Kuip staat. Dit gebied gaat de komende jaren flink op de schop. Naast nieuwe sportvoorzieningen als een nieuwe Kuip en een ijskunstbaan komt er een Sport Campus, waar sportwereld, bedrijfsleven en onderwijs samenkomen. Ook komt er een openbaarvervoersknooppunt, met een treinstation Stadionpark, een metrostation en nieuwe parkeerlocaties. Het project gaat jaren duren, maar het RMC houdt vanaf het begin de ontwikkelingen in de gaten.

Zo woonden we ook een vergadering bij met de ontwikkelgroep van het Stadionpark, waarbij onder meer aanwezig waren: dS+V, waterschappen, architecten, bSR en andere ontwikkelaars. Naar aanleiding van deze vergadering bezocht projectleider Jan Geuskens van het Stadionpark het RMC. Besproken werd in welke fase en bij welke onderdelen het RMC ondersteuning kan bieden of op een ander manier kan bijdragen aan het proces. Verder is in december een voorlichtingsbijeenkomst bijgewoond, waarin een tussenrapportage van de ontwikkelingen werd gegeven.

Meerdere malen is contact geweest met de Volkstuinvereniging Van Brienoord (VTV), om een actie voor te bereiden tegen plannen om op het eiland het nieuwe Stadion te bouwen. Dit plan heeft geen doorgang gekregen en daarom zijn acties uitgebleven. Hoewel een stadion op het eiland van de baan is, wil de VTV toch een keer wethouders en burgemeester uitnodigen voor een bezoek. Hierover is overleg met het RMC.

4.11 A13-A16

De nieuwe verbindingsweg tussen de Rijkswegen A13 en A16 is vlak langs de wijken in Hillegersberg, Schiebroek en Ommoord gepland. Dat betekent extra lawaai en luchtvervuiling voor de omwonenden, maar ook een 'ruimtelijke ingreep' die grote gevolgen heeft voor bijvoorbeeld het Lage Bergse Bos. De nieuwe weg doorkruist ecologische zones en vermindert recreatiemogelijkheden. Aan de andere kant denken de minister en Rijkswaterstaat met de aanleg van de weg de druk te ontlasten op de zwaarbelaste A13 (die door de woonwijken van Overschie loopt).

Wij werkten rond de A13-A16 samen met o.a. het Platform Regiopark Rottemeren en de Belangenvereniging Hillegersberg Bergse Bos (BVHBB). Op 24 september organiseerden we ook een A13-A16-avond voor de lokale natuur- en milieugroepen en bewonersorganisaties. Het gezamenlijke standpunt is dat de nieuwe weg ter hoogte van het Lage Bergse Bos niet te zien, te horen en te ruiken zou moeten zijn, maar ook dat er serieus naar varianten moet worden gekeken. In opdracht van de BVHBB werd een onderzoek uitgevoerd naar een variant die de A13 min of meer verlegt. De zogeheten 'Portway Rotterdam', een alternatief ontwikkeld door Ir Bos (van de beroemde Bos-variant) zou de A13 ter hoogte van Overschie volledig overbodig maken. Rijkswaterstaat heeft toegezegd serieus naar deze variant te gaan kijken.

Bewonersorganisaties en wij zijn in het commentaar richting gemeenteraad gezamenlijk opgetrokken. De gemeente is nu voorstander van een tunnel ter hoogte van het Lage Bergse Bos, en komt hiermee dus tegemoet aan de eisen van de bewoners. Het is nog onduidelijk hoe het ter hoogte van Ommoord zal moeten.

De samenwerkende bewonersorganisaties hebben zelf veel verkeersdeskundigheid in huis, maar toch konden we de georganiseerde bewoners soms goed adviseren over de te voeren lijn. Ook hebben we ons eigen lobbytraject gevolgd.

5. Landelijk overleg, overleg vier Milieuentra en internationaal

In 2008 overlegden de vier grootstedelijke milieuentra (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) in totaal vier keer met elkaar. Het kwam tot uitwisseling van informatie, waarbij

ook mogelijke samenwerkingsprojecten werden besproken. Op 10 april organiseerden de vier centra de jaarlijkse Milieucentrumdag, met het Milieucentrum Amsterdam als gastheer.

Tijdens zijn zomervakantie legde Wouter Bauman (beleidsmedewerker Stadsnatuur en Ruimte) in Canada contact met de Toronto Environmental Alliance en met het Centre Ecologie Urbaine in Montréal. Deze twee Canadese grootstedelijke milieucentra ondernemen opvallend veel activiteiten die lijken op die van de Nederlandse milieucentra. Sinds dit bezoek is vanuit Nederland contact onderhouden.

Zie in bijlage 2 een overzicht van conferenties en landelijke overleggen.

6. Communicatie

Een goede communicatie met de achterban, het publiek en de beleidsmakers/politiek is voor ons van groot belang. Onze communicatiemiddelen daarvoor zijn de Groene Agenda, de digitale Rotterdamse Milieucourant en onze diverse websites.

6.1 Groene Agenda

De Groene Agenda wordt zes keer per jaar verspreid in de hele regio Rijnmond, in een oplage van 12.000 stuks. De Agenda is gericht op een breed publiek en biedt vele groene activiteiten aan in het Rijnmondgebied. Iedere maand is er ook een groene tip. Daarnaast zijn we gestart met het plaatsen van korte 'milieuberichten', onder de titel Rotterdamse Milieucourant. Naast de gedrukte versie van De Groene Agenda is er ook een internetversie, zie www.groeneagenda.nl.

6.2 Rotterdamse Milieucourant

De Rotterdamse Milieucourant (RM-courant) is een digitale nieuwsbrief die naar ruim 2000 e-mailadressen wordt verstuurd. Hij is gericht op mensen met belangstelling voor natuur en milieu en biedt vooral Rotterdamse (maar soms ook algemeen landelijke) onderwerpen aan. De RM-courant is voor ons en onze achterbangroepen ook een mogelijkheid om standpunten en activiteiten bekend te maken.

6.3 Websites

Naast de hoofdwebsites www.milieucentrum.rotterdam.nl en www.groeneagenda.nl hebben we een aantal sub-websites die specifieke projecten ondersteunen, zoals www.klimaatwant.nl, www.milieudivers.nl, www.natuurinkaart.nl en www.atalantajongeren.nl. In 2008 startten we ook de nieuwe (sub)website www.rotterdamserondjes.nl, over de nieuwe stadswandelingen. Speciaal voor jongeren werd de website www.iederslucht.nl gestart (zie 3.5). De website van het Rotterdamse Parkenoverleg over de Rotterdamse parken is in de maak.

6.4 Cineac Milieu TV

Cineac Milieu TV is een product van het Rotterdams milieucentrum en het lokale station Cineac TV. De televisieploeg gaat iedere week op zoek naar duurzame onderwerpen. Naar Cineac TV wordt in Rotterdam zeer goed gekeken. Het is een lokaal tv-station dat dicht bij de mensen staat en door een groot aantal vrijwilligers wordt gemaakt. Cineac TV is in de buurt zeer actief en maakt verschillende wijkedities. Elke woensdag was er een nieuwe

aflevering te zien over milieu, duurzaamheid en energiebesparing.

Bijlage 1 jaarverslag 2009 RMC

Overzicht van de groepenondersteuning in 2009 (in willekeurige volgorde)

- *= oppervlakkige ondersteuning middels telefoon- of mailverkeer.
- **= uitgebreide ondersteuning ook middels bijeenkomst(en)/persoonlijk contact
- ***= intensieve ondersteuning door gezamenlijke actie en/of activiteiten

NIVON federatie Zuid Holland ***

Het NIVON is een bekende landelijke organisatie met veel lokale afdelingen. Zo ook in Rotterdam. Voor het NIVON regelden we een informatiestand op de Groene Conferentie en in samenwerking met het NIVON organiseert het RMC ook het Groenpuntoverleg.

www.nivonrotterdam.nl

Stichting Natuur Cultuur en Bewegen *

De stichting Natuur Cultuur en Bewegen organiseert wandelactiviteiten in de Rotterdamse regio. De stichting heeft de activiteit Groene4daagse overgenomen van het RMC. Het RMC ondersteunde de stichting met adviezen en het doorzenden van post. Deze stichting heeft voor 2010 ook een kalender ontwikkeld voor de Van Park tot Park-route. Voor de ontwikkeling is een aantal keer contact geweest, inclusief een bezoek aan het RMC, en zijn foto's van parken aangeleverd.

www.ncenb.nl

Milieudefensie Rotterdam **

Milieudefensie heeft een groot aantal lokale afdelingen. Het RMC ondersteunde de Rotterdamse afdeling op kleine schaal door middel van het doormailen van uitnodigingen, informatie, nieuwsbrieven. Er is overleg geweest met Milieudefensie Rotterdam over een op te zetten milieucafé, gericht op jongeren.

www.rotterdam.milieudefensie.nl.

Stg. Landschapsonderhoud Rotterdam ***

De Stichting Landschapsonderhoud Rotterdam is een organisatie die dag in, dag uit in de Rotterdamse natuur actief aan de slag is. Vaak is zij de ogen en oren van de Rotterdamse natuurorganisaties en zo ook van het RMC. Er is veel contact met deze organisatie, waarmee het RMC samen ook het Groenpuntoverleg organiseert. De Stichting Landschapsonderhoud werkte ook mee aan de Groene 10 voor 2010, tien groene punten voor in de partijprogramma's van lokale politieke partijen, voor de raadsverkiezingen in 2010.

www.landschapsonderhoudrotterdam.nl

Ambrosiusgilde ***

Het Ambrosiusgilde is de imkerorganisatie in Rotterdam. Het RMC adviseert en ondersteunt het gilde met raad en daad en probeert (samen met het Ambrosiusgilde) de positie van de bij en de imker in Rotterdam concreet te verbeteren. Het bijenpark van de vereniging aan de Maeterlinckweg kampt bovendien met problemen. Zo kondigde het OBR een flinke huurverhoging aan en is de grond op het terrein flink verzakt en hierdoor deels niet bruikbaar.

Samen met de vereniging heeft het RMC actie ondernomen om de huurverhoging tegen te gaan en bijenhouders in Rotterdam ruimte te bieden om bijen te kunnen houden. Het RMC heeft bij alle politieke partijen in de gemeenteraad gevraagd om rekening te houden met de bijen en de imkers.

Ook is de jaarlijkse beginnerscursus Bijen Houden flink gepromoot en zijn via het RMC contacten gelegd met het Rotterdamse Oogst Festival (zie elders in deze lijst van groepenondersteuning), waar het Ambrosiusgilde een kraam heeft bemenst. Hierdoor kon men interesse wekken voor bijen en de beginnerscursus én werden vele kilo's lokale honing verkocht..

Ook het Ambrosiusgilde werkte mee aan de Groene 10.

www.ambrosiusgilde.nl

Bewonersvereniging Noordereiland *

De ontwikkelingen rond het bestemmingsplan voor het Noordereiland werden door het RMC nauwlettend in de gaten gehouden. Regelmatig was er met de Bewonersvereniging Noordereiland mailcontact over dit onderwerp.

Milieufederatie Zuid-Holland *

De Milieufederatie is de koepelorganisatie van Zuid-Hollandse natuur- en milieuorganisaties. Het RMC ondersteunde de presentatie van een project van de milieufederatie tijdens de Groene Conferentie 2009.

www.milieufederatie.nl

Groene Passage **

De Groene Passage is de bundeling van 'groene bedrijven' aan de Mariniersweg, waaronder De Groene winkel. Maandelijks geeft dit bedrijvencluster een blad uit, onder de titel Bioscope. Het RMC levert maandelijks groene tips aan voor in de BioScope.

www.degroenepassage.nl

Stichting OWAZE *

Deze stichting streeft al jaren naar de bouw van een 'earthship' in Rotterdam. Het RMC biedt ondersteuning bij de aanvraag van groepengelden en carrotmob. *Lidorganisatie.*

www.owaze.com

Fietsersbond Rotterdam *

Advisering bij en ondersteuning van de ontvangst van de fietser Chris Keene.

Lidorganisatie.

www.fietsersbond.nl/rotterdam

Stichting Gezond Overschie ***

Deze stichting komt op voor de belangen van de bewoners uit Overschie op het gebied van luchtkwaliteit en gezondheid. De stichting heeft al een lange historie en stond aan de wieg van de 80-kilometermaatregel op de rijksweg A13. Al in 2007 schreven stichting en milieucentrum een brief aan 'de politiek' en het gemeentebestuur om (nogmaals) aandacht te vragen voor de situatie in Overschie. Dit resulteerde in 2009 in nieuw contact met de diensten dS+V, gemeentewerken en de DCMR milieudienst Rotterdam, en de bestuursdienst. Doel van dit alles was het uitwerken van een plan op het gebied van luchtkwaliteit. De stichting en het milieucentrum willen ook de oprichting van een Taskforce Overschiese Luchtkwaliteit (TOL), waarin bewoners een belangrijke rol moeten spelen. Op 25 juni organiseerde de gemeente (samen met de stichting Gezond Overschie en wij) een 'tocht langs de schermen', om de situatie op locatie eens goed op te nemen.

Lidorganisatie.

Bewonersgroep Joop Moemanspad ***

In het kader van het Klimaatstraatfeest.

www.klimaatstraatfeest.nl

Werkgroep Gierzwaluwen **

Een betrekkelijk nieuwe werkgroep ontstaan uit het project Natuur in Kaart (zie elders in deze lijst van lidorganisaties). Het RMC steunde de nieuwe groep daar waar nodig met advies en publicitaire actie.

Lidorganisatie.

Stichting De Bomenridders ***

De Bomenridders komen op voor alle bomen in Rotterdam en voeren regelmatig actie of procedures met als doel: behouden van bomen die op de nominatie staan te worden gekapt. Begin 2009 ontwikkelde het RMC samen met de Bomenridders een cursus Bomenridder. Deze cursus bereikte snel het maximumaantal deelnemers van 30. Tijdens de cursus werd de cursusstof behandeld door de Bomenridders, Bureau Stadsnatuur Rotterdam en het Regionale Milieuteam van de regiopolitie. In Arboretum Trompenburg werden de cursisten tot Bomenridder geslagen, door de 'eerste echte bomenridder' in vol ornaat. Ook werd met de Bomenridders en Deelgemeente Feijenoord overlegd over de kap van 53 bomen in Vreewijk.

Lidorganisatie.

www.debomenridders.nl

Natuur In Kaart vrijwilligersgroep ***

Ondersteuning van vrijwillige 'tellers' van de flora en fauna in Rotterdam. Het RMC organiseerde de werving en de inschrijvingen voor de cursussen Natuur in Kaart. De cursussen werden opgezet in samenwerking met bureau Stadsnatuur.

Lidorganisatie.

www.natuurinkaart.nl

Bureau Stadsnatuur Rotterdam***

Bureau Stadsnatuur (bSR) werkte mee aan de inhoud voor De Groene 10 voor 2010. Ook nam bSR-coördinator Niels de Zwarte deel aan het 'groentrektersdebat' tijdens de Groene Conferentie 2009. Rond de organisatie van de Nacht van de Nacht leverde bSR veel input en ideeën.

Lidorganisatie.

www.bureaustadsnatuur.nl

IVN afdeling Rotterdam *

Het IVN Rotterdam is de lokale afdeling van het landelijke IVN. Met deze afdeling is in 2009 sporadisch contact geweest over de aanvraag van werkgeld 2009. Tevens vermelden de redactie van de Groene Agenda activiteiten in de Groene Agenda.

Lidorganisatie.

NME de Kooi *

De Kooi is een gemeentelijke instelling. Naar aanleiding van een verzoek dacht het RMC mee en leverde het RMC ideeën voor het veertigjarig bestaan van de Kooi.

Stichting vogelklas Karel Schot *

Toen de Rotterdamse vogelopvang in 2009 van bestuursleden wisselde, verspreidde het RMC de bestuursvacatures in zijn netwerk. Ook was er in het kader van de adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur overleg met vertegenwoordigers van de Vogelklas.

Lidorganisatie.

www.vogelklas.nl

Stichting Milieu dichterbij *

Beschikbaar stellen van de vergaderruimte op de verdieping van het RMC aan de Coolsingel.

www.milieudichterbij.nl

Vogels op Zuid **

Deze groep zet zich in voor verbetering van leefomstandigheden in Rotterdam- Zuid. Tijdens een aantal afspraken (bezoek, mail en telefonisch) werden ideeën besproken over de mogelijkheden en acties die ondernomen konden worden. De groep leverde ook inhoud aan voor De Groene 10 voor 2010.

Lidorganisatie.

Bewonersvereniging Delftse Poort *

Ondersteuning bij nestkasten, advisering.

Rotterdamse Oogst, stichting Van de Boer **

Ondersteuning, meedenken over het nieuwe festival Rotterdamse Oogst.

Lidorganisatie.

www.rotterdamseoogst.nl www.vandeboer.nl

Parkenoverleg ***

Secretariaat, ondersteuning en organisatie-overleg

Lidorganisatie.

www.rotterdamsparkenoverleg.nl

IHS Erasmusuniversiteit **

Organisatie van excursie voor buitenlandse studenten i.s.m. de (griffie) van de gemeenteraad/raadsfracties.

Stichting de Vlinderstrik **

Deze stichting zet zich sinds jaar en dag in voor de bescherming van de natuur in Schiebroek en omgeving en het gebied de Vlinderstrik, aan de noordrand van Rotterdam. De stichting wordt door het RMC regelmatig voorzien van informatie. Het gaat dan om raadsbesluiten, bekendmaking van ter inzage legging van bestemmingsplannen, voorbereidingsbesluiten enz. Indien nodig werd een afspraak gemaakt om de inhoud van de documenten en reactie hierop te bespreken. Ook werd meerdere keren contact opgenomen met de deelgemeente om onduidelijkheden op te helderen.

Lidorganisatie.

www.vlinderstrik.net

Stichting Pro Groen**

Groep bewoners die in het centrum wonen en zich daar inzetten voor behoud van groen, meer groen en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad. Het RMC werkte mee aan de promotie van hun activiteiten, onder andere het project Groene Gevels, aan de Sint Jacobsplaats.

Lidorganisatie.

Ommoordse Veld Open en Groen *

Deze groep zet zich in voor het behoud en de verbetering van het Ommoordse Veld. Allerlei acties werden in 2009 bedacht om de aandacht op deze plek te vestigen. De acties zijn bekendgemaakt op de website van het RMC.

Lidorganisatie.

Groep Rotterdamse milieuvorlichters ***

In totaal wordt een groep van 104 Rotterdamse milieuvorlichters ondersteund, met persoonlijke coaching en begeleiding, materiaalenuitleen (zoals laptops, beamers en audiovisuele apparatuur), bijeenkomsten en terugkomdagen. In 2009 werden 25 nieuwe Milieuvorlichters opgeleid. Contact via mail, telefonisch en sms, bijeenkomsten, organisatie van de cursus RMV 2009 i.s.m. SME advies. De cursus valt onder het project MilieuDivers. *Onderdeel van MilieuDivers.*

Lidorganisatie.

www.milieudivers.nl

Vrouwenstudio Cleo Patria (zeven wijkstudio's) ***

Cleo Patria is een organisatie die gericht is op het participeren en emanciperen van vrouwen. Cleo Patria krijgt onze ondersteuning om milieu en klimaatonderwerpen ter sprake te brengen. In vier wijkstudio's zijn bijeenkomsten over klimaat en luchtkwaliteit geweest. Contact: wijkbijeenkomsten, vergaderingen en telefonisch/e-mailcontact. Onderdeel van MilieuDivers.

www.cleopatria.nl

JOG, jong geleerd oud gedaan ***

Jongerenorganisatie die een onderkomen hebben in het Natuurspeelplaats Ruige Plaat (Hoogvliet). Deze natuurspeelplaats werd opgezet door de stichting Ark en was al langer open voor kinderen uit de deelgemeente.

Contact: vergaderingen, advisering en telefonisch/e-mailcontact.

www.jog09.hyves.nl

Bewonersgroep De Arend ***

Binnenterrein De Arend ontving in 2006 een Groene Duim van de wethouder Buitenruimte Bolsius. Wij ondersteunen de groep bij het realiseren van een groen en natuurlijk binnenterrein en speelplaats. Op 18 juni werd feestelijk het 'bouwboard' onthuld, met informatie over het inrichtingsplan voor de omwonenden en de spelende kinderen. Contact: vergaderingen, procesbegeleiding, gezamenlijke organisatie van activiteiten en e-mailcontact.

Bewonersorganisatie Afrikaanderwijk **

Wij zijn betrokken bij het overleg van de bewonersorganisatie Afrikaanderwijk, samen met het opbouwwerk. Concreet geven wij ondersteuning en advies op het gebied van natuur en milieu en bewonersparticipatie.

Contact: vergaderingen op aanvraag, niet-periodiek telefonisch contact.

Bewonersgroep Blijdorp/Bergpolder (voorheen Bewonersgroep Kick off) **

Kick off is een groep uit Rotterdam die zich inzet voor de verbetering van de luchtkwaliteit en de hoeveelheid auto's in Blijdorp. De groep is ontstaan als 'protest' tegen de te plannen ondergrondse parkeergarages in de wijk. Kick off vraagt regelmatig advies en milieustukken over luchtkwaliteit.

Contact: ondersteuning op aanvraag, informatie-onderzoek, sporadisch persoonlijk contact.

Lidorganisatie.

ALACRITAS ***

ALACRITAS is een organisatie voor training, advies en projectmanagement, gericht op het bevorderen van participatie en innovatieve projectontwikkeling in de sociale sector. RMC heeft ondersteuning verricht bij projecten die gericht zijn op afval in de wijken.

Fietsersbond landelijk *

Voor het fietsproject gericht op jongeren is er twee keer contact geweest met de landelijke Fietsersbond.

Fietsersbond Rijnmond **

Bezoek aan de jaarlijkse ledenvergadering van de Fietsersbond (regio Rijnmond) en overleg over samenwerking Autovrije dag 2009.

Natuurspeelplaats Ruigeplaat in Hoogvliet ***

Op woensdag 26 maart 2008 werd officieel de stichting Natuurspeelplaats Ruige Plaat (Hoogvliet) opgericht. Deze natuurspeelplaats werd opgezet door de stichting Ark en was al langer open voor kinderen uit de deelgemeente. Om in aanmerking te komen voor subsidieondersteuning was het nodig een eigen lokale stichting op te zetten. Het RMC vaardigt (tijdelijk) iemand af in het bestuur van de nieuwe stichting, met name gericht op de financiën.

Lidorganisatie.

Milieuhuis Spijkenisse **

Ieder jaar ontvangt het milieuhuis tijdens de milieudagen in Spijkenisse alle scholen uit de gemeente. Zij hebben de leraren de drie boekjes leders Lucht, Ons Klimaat en Samen Duurzaam aangeboden.

Novioconsult, deelgemeente IJsselmonde ***

De deelgemeente IJsselmonde en de gemeente Barendrecht hebben Novioconsult gevraagd een plan te maken voor publieksaanvullende activiteiten voor de groene ruimte op beider gemeentegrond. Het MRC heeft geadviseerd over de publiekswerving gebruik buitenruimte en doet mee aan het overleg.

Rotterdamse regioteam Wereld Natuur Fonds*

Het Wereldnatuurfonds heeft lokale/regionale teams. Met het regioteam Rotterdam is regelmatig mailcontact over activiteiten.

Lidorganisatie.

INHOLLAND **

Voor het project Sociaal Ondernemen van INHOLLAND heeft het RMC input geleverd en meegewerkt aan de realisatie. Ook is er een interview afgegeven.

TOS Charlois **

Thuis op straat (TOS) Charlois wil meer doen met natuur, milieu en jongeren. Het RMC heeft handreikingen en informatie geleverd voor het opzetten van een 'natuur-avontuur-cursus voor jongeren'.

Stichting Welzijn Noord, Mozaïek *

Advisering en handreikingen bieden over milieuprojecten.

Heart initiative **

Ondersteuning en advisering voor het initiatief '9-9-09 Duurzame Dag'.

Wellant College (Kralingen) *

Het Wellant College is een groen opleidingscentrum dat zich meer wil profileren in Rotterdam en dat ook jongeren met een allochtone achtergrond als nieuwe studenten wil aantrekken. Contact: advies en ondersteuning.

Tarwewijk Doet 't ***

Tarwewijk Doet 't is een project in het kader van de Vogelaarwijken. Het werd uitgevoerd i.s.m. de Deelgemeente Charlois, SenterNovem en SME-advies. Het RMC coördineerde het project en was de formele uitvoerder ervan. Ook zorgde het RMC voor de werving van de deelnemers, de begeleiding van de voorlichtingen door de milieucoaches, een natuurexcursie en de uitreiking van 'dat levert wat op'-certificaten aan de vrouwen die hadden deelgenomen aan de voorlichtingen.

Binnen Groen, Buiten Groen ***

Het project Binnen Groen, Buiten Groen werd geïnitieerd door Dona Daria (vrouwenemancipatiecentrum) en werd door het RMC ondersteund. Gezamenlijk werden de activiteiten rond het thema 'de boom' opgezet, wat resulteerde in een kleurrijke fototentoonstelling met foto's van fotografe Karin Oppelland.

Contact: mail- en telefonisch contact, advies, ondersteuning en bijeenkomsten.

Lidorganisatie.

www.donadaria.nl

www.binnengroenbuitengroen.nl

Cos-Rijnmond *

Cos-Rijnmond is een bekende partner van het RMC uit voorgaande projecten. Zij raadplegen en schakelen het RMC regelmatig in als 'adviseur' over onderwerpen als milieu en duurzaamheid. Contact: telefoon en mail.

Klimaatstraatfeest-campagne ***

Klimaatstraatfeest is een landelijke campagne die in oktober 2008 van start ging en die loopt t/m mei 2009. In Rotterdam en omstreken wordt het ondersteund en gecoördineerd door het RMC.

Contact: telefoon, mail, persoonlijk contact, organisatie van de officiële start van de campagne in Rotterdam (en Zuid-Holland), organisatie van de bezoeken van weerman Piet Paulusma (tv-uitzendingen SBS6), advies en ondersteuning bij de organisatie van (buren)acties.

www.klimaatstraatfeest.nl

Cineac TV ***

Stichting Cineac TV is een lokale tv-zender die op een laagdrempelige manier programma's maakt voor de Rotterdamse wijken. Programma's worden door bijna honderd vrijwilligers gemaakt. Wij ondersteunen Cineac TV door het stimuleren van meer milieuprogramma's en door de tv-vrijwilligers milieubewuster te maken.

Contact: telefoon en mail, bijeenkomsten, persoonlijk contact, gezamenlijk maken van milieu-tv-programma's, het maken van plannen voor 2009 voor de campagne Klimaatstraatfeest.

Lidorganisatie.

www.cineacmilieu.tv

www.cineac.tv

SVVP **

De Stichting voor Vernieuwing en Participatie is binnen haar organisatie druk bezig om natuur en milieu als reguliere onderwerpen van de stichting te krijgen. Wij ondersteunen en geven advies.

Contact: telefoon en mail, projectgeld 2008.

Uitgevoerd door: Mohamed Hacene. Afhandeling projectgelden: Emile van Rinsum.

Lidorganisatie.

CVD, groenproject met stagiaires **

I.s.m. Centrum voor Dienstverlening hebben wij ondersteuning en coördinatie verleend voor maatschappelijke stages op het gebied van groen.
Contact: telefoon, mail en persoonlijk contact.

Stichting AFRI **

Er zijn gesprekken gevoerd en handreikingen aangeboden om duurzame onderwerpen te laten integreren in de jongerenorganisatie Afri.

Contact: telefoon, mail en persoonlijke contacten.

Lidorganisatie.

www.stichtingafri.nl

MVCN **

Wij adviseren en ondersteunen de Marokkaanse Vereniging Centrum Noord. Het MVCN is bezig om meer natuur- en milieuprojecten te organiseren voor zijn achterban en meer betrokken te worden bij milieuvraagstukken in de Rotterdamse deelgemeente Noord.

Contact: persoonlijk contact en gezamenlijke organisatie van de Milieu Iftar op het Noordplein, als onderdeel van het Klimaatplein.

Lidorganisatie.

Wollefoppengroen en co*

Persoonlijk, mail- en telefonisch contact over stappen die deze club mensen neemt om het Wollefoppenpark samen met de bewoners uit Zevenkamp een facelift te geven.

Lidorganisatie.

VTV Van Brienoord**

Ondersteuning bij bedenken en uitvoeren om aandacht te vestigen op waarden op het Eiland van Brienoord. Dit in verband met het plan Stadionpark.

Studio Hergebruik ***

Het Rotterdams Milieucentrum (ooit initiatiefnemer van een 'hergebruikatelier') is lid van het bestuur van de stichting Studio Hergebruik en vergadert en denkt mee over het te voeren beleid.

Lidorganisatie.

Hefgroep *

Met de directie van de Hefgroep (koepel van sociaal-cultureel werk) is bekeken in hoeverre de instelling meer duurzaam zou kunnen gaan functioneren.

Bijlage 2 jaarverslag 2009 RMC

Overzicht van milieuvorlichtingen jongeren in 2009 (op volgorde van data)

13 januari 2009

RMV-promotieteam, publieksgerichte campagne.
Locatie: Crooswijk.

20 januari 2009

RMV-promotieteam, publieksgerichte campagne.
Locatie: Eudokiaplein.

27 januari 2009

RMV-promotieteam, publieksgericht.
Locatie: Blaak (markt).

5 februari 2009

RMV-activiteiten bij het natuurhistorisch museum.

13 februari 2009

Warmetruiendag.
Oranjeschool Putselaan.
Alle klassen.

27 februari 2009

RMV'ers op bezoek tijdens promotie 'het nieuwe band'.

4 maart 2009

RMV-promotieteam, publieksgericht.
Kralingen.

6 maart 2009

Klimaat-burenactie Nesselande met RMV'ers.
35 burens.

9 maart 2009

Vrouwendag Tarwewijk.
Milieu en klimaat als thema.
80 bezoekers.

15 maart 2009

Jongerendebat over milieu op de Gereformeerde Scholengemeenschap Randstad.
Deelnemers: 30.

20 maart 2009

MADD, make a difference day.
Het verschil maken ten goede van luchtkwaliteit.
Publieksgerichte campagne.

6 oktober 2009

Jongerenbijeenkomst RMV.
20 jongeren.

26 oktober 2009

Scheepsvaart- en transportcollege/Waalhaven.
20 leerlingen.

2 november 2009

Scheepsvaart- en transportcollege/Waalhaven.
10 leerlingen.

9 november 2009

Scheepsvaart- en transportcollege/Loydstraat.
17 leerlingen.

16 november 2009

Scheepsvaart- en transportcollege/Loydstraat.
21 leerlingen.

**20 en 27 oktober 2009 en
3, 10 en 17 november 2009**

Cursus RMV.
22 jongeren.

Bijlage 3 jaarverslag 2009 RMC

Overzicht van excursies naar 'de stilte naast de stad' in 2009 (op volgorde van data)

20 april 2009

Excursie Vroesenpark.
10 deelnemers.

24 april 2009

Excursie schat van Schoonderloo.
10 deelnemers.

27 april 2009

Excursie Vroesenpark.
30 deelnemers.

26 april 2009

Coastwatch-project.
Tieners uit Oude Noorden op excursie naar Hoek van Holland.
35 jongeren.

1 mei 2009

Excursie schat van Schoonderloo.
30 deelnemers.

19 mei 2009

Duinen Hoek van Holland.
70 deelnemers.

19 juni 2009

Excursie Kralingse bos.
10 deelnemers.

26 juni 2009

Excursie Kralingse bos.
30 deelnemers.

19 november 2009

Excursie naar AVR.
38 deelnemers.

22 november 2009

Excursie RMV, Hoogvliet.
12 deelnemers.

Bijlage 4 jaarverslag 2009 RMC

Overzicht van wijkbijeenkomsten MilieuDivers in 2009 (op volgorde van data)

3 maart 2009

Locatie: SWEDORO

Bijeenkomst gericht op slechthorende/dove Rotterdammers.

I.s.m. met een gebarentolk discussie over milieu, klimaat en duurzaamheid.

30 deelnemers.

30 maart 2009

Locatie: buurthuismozaïek.

20 deelnemers.

7 april 2009

Locatie: Cleo Patria Paperclip.

25 deelnemers.

11 mei 2009

Cineac Paramaribo.

Locatie: Gerard Scholtenstraat.

I.s.m. SPIRIT.

40 deelnemers.

13 mei 2009

Cineac Paramaribo.

Locatie: RMC Coolsingel.

45 deelnemers.

27 mei 2009

Cineac Paramaribo.

Locatie: ODEON.

40 deelnemers.

3 juni 2009

Kaapverdise werkgroep Casa Tiberias.

Hugo Molenstraat 49c.

17 deelnemers.

11 juni 2009

Kaapverdise werkgroep Delfshaven.

Buurthuis 't Pleintje.

Catharina Beersmanstraat 57.

15 deelnemers.

12 september 2009

Cleo Patria.

Locatie: Katendrecht.

36 deelnemers.

13 september 2009

Cleo Patria.

Locatie: Paperclip.

40 deelnemers.

15 september 2009

Cleo Patria.

Locatie: IJsselmonde.

36 deelnemers.

17 september 2009

SVVP Putseplein/Bloemhof.

30 deelnemers.

15 november 2009

Voorlichting Ieders lucht.

17 deelnemers 'kracht van de vrouw' Feijenoord.

22 november 2009

Voorlichting Ons klimaat.

15 deelnemers 'kracht van de vrouw' Feijenoord.

2 december 2009

Stichting Avanco.

Robert Fruinstraat 26-32.

15 deelnemers.

13 december 2009

Voorlichting Samen duurzaam.

'kracht van de vrouw' Feijenoord.

12 deelnemers.

Bijlage 5 jaarverslag 2009 RMC

Landelijke bijeenkomsten, conferenties, congressen, symposia, cursussen en workshops bezocht in 2009:

- 20/1 Bijeenkomst Klimaat werkt
- 21/1 Overleg Milieuentra vier grote steden
- 29/1 Bijeenkomst Kies Kleur in Groen
- 5/2 Netwerk Milieucommunicatie SME
- 3/3 Informatieavond verkeersplan centrum
- 4/3 SMOM-bijeenkomst op het ministerie van VROM
- 9/3 Bijeenkomst Rijkswaterstaat over de A13-A16
- 6/4 AutoRAI duurzame mobiliteitsconferentie
- 8/4 Overleg Milieuentra vier grote steden
- 6/5 Overleg Havens (Stichting de Noordzee, Milieudefensie)
- 26/5 Grote steden, Milieuentradag Amsterdam
- 4/6 Jaarconferentie SenterNovem module MilieuDivers
- 7/7 Landelijk overleg Klimaatstraatfeest
- 22/9 Conferentie Ecomobielbeurs
- 23/9 Conferentie Ecomobielbeurs
- 30/9 Afvalcongres in Den Haag op uitnodiging van het Recycling-netwerk
- 1/10 Afvalcongres in Den Haag op uitnodiging van het Recycling-netwerk
- 2/11 Presentatie AIDA
- 3/11 Regionaal overleg over Schieveen, bij Natuurmonumenten
- 5/11 Conferentie Natuur- en Milieueducatie Dordrecht (IVN)
- 20/11 Conferentie luchtkwaliteit DCMR in het Transportcollege Rotterdam
- 24/11 Greenwish-bijeenkomst voor ondersteuningorganisaties
- 3/12 Conferentie Global Summit (Doelen Rotterdam)
- 4/12 Conferentie Global Summit (Doelen Rotterdam)

Bijlage 6 jaarverslag 2009 RMC

Overzicht groepengelden 2009:

(in willekeurige volgorde)

Projectgelden 2009:

Wollefoppengroen & co Extra budget burgerinitiatief Manifestatieveld	€ 260
Stichting Natuurbescherming Vlinderstrik T.b.v. de informatievoorziening trajectnota A13-A16 e.a.	€ 500
Ambrosiusgilde Basiscursus bijen/imker	€ 1.000
World Ambassadeurs Organisatie van de duurzame dag	€ 750
Eetbaar Rotterdam Publieksbijdrage aan Rotterdamse Oogst	€ 1.000
Volkstuinvereniging Tuinderslust	€ 750
Stichting voor Vernieuwing en Participatie Bijdrage aan natuur- en milieugerichte activiteiten wijk/familiekamp	€ 500
Rotterdams Milieuvorlichters Bijdrage in de kosten van de uitreiking van de certificaten	€ 1.000
Stichting Landschapsonderhoud Rotterdam Project Natuur in Beeld	€ 400
Bewonersvereniging Delftse Poort Groene initiatieven van de bewoners	€ 1.000
Wollefoppen & co. Publieksparticipatie, informatievoorziening ontwikkelkosten toekomstige waterspeelplaats	€ 1.500
Stichting Natuurbescherming Vlinderstrik Informatie over de A13-A16, behoud van de website	€ 1.000
Stichting voor Vernieuwing en Participatie Bijdrage aan natuur- en milieugerichte activiteiten wijk/familiekamp	€ 1.000
Parkenoverleg Rotterdam	€ 1.000

Werkverslag Rotterdams Milieucentrum 2009

Vergaderkosten, excursies, activiteiten, opbouw website

Totaal projectgelden 2009: **€ 11.660**

Werkgelden 2009:

Vereniging Natuur- en Milieubescherming Noordrand	€	250
Wereldnatuurfonds regioteam Rotterdam en Drechtsteden	€	250
Ambrosiusgilde	€	250
Stichting Owaze	€	250
IVN	€	250
Eetbaar Rotterdam	€	250
Natuurspeeltuin Ruigeplaat	€	250
Bewonersvereniging Delftse Poort	€	250
Wollefoppen & co.	€	250
Stichting de Bomenridders	€	250
Stichting Arboretum Hoogvliet	€	250
Stichting Natuurbescherming Vlinderstrik	€	250
Bewonersvereniging Tegen Vliegtuigoverlast	€	250

Totaal werkgeld 2009: **€ 3.250**

Bijlage 7 jaarverslag 2009 RMC

Bijlage 7: achterbangroepen

Aangesloten groepen (in willekeurige volgorde)

1. De Bomenridders
2. Stichting Ark
3. Stichting Van de Boer
4. Stichting Pro Groen
5. Stichting Natuur Cultuur en Bewegen
6. KNNV Rotterdam
7. Het Groenpunt
8. Recyclicity/2012 Architecten
9. Stichting Studio Hergebruik
10. Stichting Owaze
11. Zweth Kandelaar Front
12. Atalanajongeren
13. Werkgroep Woonmilieu Provenierswijk
14. Weidevogelgroep Schieveen
15. Vogelklas Karel Schot
16. Vogelasiel De Houtsnip
17. Vogel, vleermuizen en vlinderwerkgroep Noordrand
18. Vereniging Natuur en Milieubescherming Noordrand
19. Ambrosiusgilde Rotterdam
20. Arboretum Hoogvliet
21. Arboretum Trompenburg
22. Bewoners Tegen Vliegtuigoverlast (BTV)
23. Botanische Tuin Kralingen
24. Natuur in Kaart
25. Bewonerorganisatie Cool, werkgroep wijktuinen
26. Dierenbescherming Rijnmond
27. Egelopvang Odilia
28. Werkgroep Eschpolder
29. Fietzersbond, afd. Rotterdam
30. Stichting Gezond Overschie
31. Greenpeace regio Rijnmond
32. Vereniging Tegen Milieubederf
33. IVN Rotterdam
34. Werkgroep Kerk en Milieu
35. Stichting Landschapsonderhoud Rotterdam
36. Milieudefensie, afdeling Rotterdam
37. Natuurpad Hillesluis
38. Moeras IJscubstraat
39. NIVON Rotterdam
40. Aktiegroep Het Oude Westen

41. Ecoteam Insulinde
42. Wijkorgaan Stadsdriehoek, wijktuinengroep
43. Stichting Natuurlijk Zuiderpark
44. Werkgroep Rotterdams wandelpadennetwerk
45. Tunesisch Forum/Arabische Milieuacademie
46. Werkgroep MilieuDivers
47. Stichting So Mi Tan
48. De Speeldernis, natuurspeeltuin
49. Stichting Behoud Zestienhovensepark
50. Rotterdamse Duurzaamheidsclub
51. Samenwerkende Bewonersorganisaties Schiebroek
52. VTV Tuinderslust
53. Wereldnatuurfonds Rotterdam
54. Rotterdamse Bond van Volkstuinders/RBVV
55. Stichting SCRAP
56. Stichting Rotte-Verband
57. Stichting Natuurbescherming Vlinderstrik
58. Vogels op Zuid
59. Wijknatuurteam Alexanderpolder
60. Wijktingroep Ommoord
61. PIW Kralingen
62. 3VO Rotterdam
63. Anti Bulderbaan Comité
64. ROVER Vereniging van Reizigers Openbaar Vervoer (afd. Rotterdam e.o.)
65. Bewonersgroep Bergpolder Blijdorp
66. Stichting Afri (Jongerenorganisatie Zuid)
67. Marokkaanse Vereniging Centrum Noord (MVCN)
68. Stichting voor vernieuwing en participatie
69. Dona Daria, werkgroep binnengroen, buitengroen
70. Parkenoverleg (overlegplatform)
71. Ommoordseveld Open en Groen
72. Stichting Aquarius
73. Natuurspeelplaats Ruige Plaat
74. Euroster. Rotterdamse weer- en sterrenkundegroep

Bijlage 8 jaarverslag 2009 RMC

Bijlage 8: uitslag onderzoek functioneren RMC door ORG-ID

Rapportage van de beelden van het RMC n.a.v. de enquête gehouden in november 2009

De enquête en de respons

Er werden 65 enquêtes via de e-mail uitgezet, op basis van een selectie door de medewerkers van het RMC. Via de mail bleek dat 38 benaderde personen de mail hebben gelezen. De respons bedroeg 29 *) reacties = 44.6%. Drie respondenten gaven schriftelijk aan de enquête niet te kunnen/willen invullen vanwege te weinig bekendheid met of beeldvorming over het RMC. Er werden daarom 26 enquêtes geretourneerd, waarvan twee per post, omdat de verzending per e-mail mislukte. Mogelijke oorzaak daarvan is het gebruik van een (te) oude versie van Acrobat Reader. ORG-ID onderzoekt hoe deze problemen in de toekomst voorkomen kunnen worden.

*) = 1 enquêteformulier kwam ruim na de sluitingsdatum medio december binnen en is niet verwerkt in de hierboven genoemde percentages.

Aard van de respondenten:

Achterbanorganisatie **8**
Collega **8**
Andere private/publieke organisatie (geen milieu) **5**
Overheid **5** (provincie/ gemeente) + **1**
Politiek **0**

De resultaten

Samenvatting

Het RMC scoort in relatie tot soortgelijke metingen m.b.t. andere natuur- en milieu-organisaties goed in het krachtenveld. De achterban roemt de betrokkenheid en inzet, het luisterend oor, de creativiteit, de toegankelijkheid, de brede oriëntatie en de mate waarin men zichzelf verkoopt. De achterban laat zich echter kritisch uit over de mate waarin het RMC 'tot het gaatje gaat' om actoren die de leefomgeving bedreigen aan te pakken. Bij de achterban scoort het RMC gemiddeld een **7,5**.

Bij collega's en overheden scoort het RMC sterk op zijn gebruik van nieuwe media en zijn kwaliteit om nieuwe Nederlanders actief bij het milieubeleid te betrekken. Veel gehoorde kwalificaties: betrokken, gedreven, creatief, laagdrempelig, en een sterke band met de achterban.

Men laat zich gemiddeld kritischer uit over de mate waarin het RMC (politiek) voldoende agendasettend is, de achterban mobiliseert, als adviesbureau optreedt en of het RMC voldoende gericht is op samenwerking.

Bij collega's en overheden scoort het RMC gemiddeld een **8-.**

Irritatie

Het laatste kritiekpunt is tevens het meest gemeenschappelijke punt waarvoor aandacht wordt gevraagd, vooral uit de kringen van overheden. Is het RMC bereid tot samenwerken of is het RMC vooral een clubje creatieve mensen dat vooroploopt en daarin anderen meetrekt, maar minder met hen rekening kan/wil/mag houden?

Deze respondenten hebben achting voor de (kwantitatieve) output van het RMC en voor de (uitdagende) wijze waarop men zich vaak profileert, al roept dit laatste in het veld zeker hier en daar ook irritatie op. Daartegenover staan dan weer superlatieven als 'vol overgave', professionele communicatie, actief en daadkrachtig, doorzetters, leuke club.

Pioniers

Uit de enquête komt een beeld naar voren van een creatieve club in de pioniersfase van ontwikkeling. Origineel, gedreven, communicatief, een tikkeltje stout, onconventioneel, gericht op de output van processen (maar niet op de (administratieve) beheersing daarvan), zelfbewust, heel productief, wispelturig in het relatiebeheer, opvallend aanwezig en soms ook een weinig irritant (vooral voor de gevestigde organisaties), op zoek naar versterking van activiteiten en eigen rol en positie (HN).

Verwerking van de enquête

De aarde van de relatie (meerdere antwoorden waren mogelijk):

Geldschietter 7
Leverancier 1
Achterban 12
Adviseur 5
Collega-organisatie 15
Maatschappelijke partij 3
Opdrachtgever 4
Opdrachtnemer 2
Klant 1
Concullega 1

Ik zie het RMC in de eerste plaats als:

Belangenbehartiger 14
Ondersteuner 9
Organisator 3
Centraal punt 1

Frequentie contact:

Jaarlijks 3
Half jaar 12
Maand 10
Week 2

Ervaren relatie in steekwoord:

Vakkundig (2x)/ Breed/ Alom vertegenwoordigd/ Over het algemeen positief/ Matig/ Fijn /Behulpzaam/ Toegankelijk/ Prikkelend/ Los/ Informatief/ Ondersteunend/ Wisselend/ Goed (4x)/ Prettig/ Vol overgave/ Fantastisch/ Ongedwongen/ Constructief/ Praktisch/ Plezierig 3/ Nuttig/ Professioneel/ Aanpakkers/ Uitstekend/ Onduidelijk/ Bevlogen bondgenoot/ Creatief/ Moeizaam

Belangrijke prestatie van het RMC:

Jongeren Milieuvorlichters (5x)
Klimaatstraatfeest (5x)
Natuurrubriek

Boekje de Rondjes
Jongerenfilmpjes milieu op het net
Klimaatwand
Jaarvergadering
Luchtbijeenkomst
Autovrije dag
Meedoen in inspraakronden
Betrekken van nieuwe Nederlanders (3x)
Tarwewijkvrouwen

Hulp bij vinden van bestuurders
Groene conferentie (3x)
Klimaatfestival en burgerinitiatieven
Manifest Clean Shipping
Parkenoverleg

Zou u het RMC missen?	25 ja	1 nee
Is het RMC deskundig?	23 ja	2 nee
Is het RMC betrokken bij wat u bezighoudt?	24 ja	2 nee
Levert het RMC wat u verwacht?	21 ja	5 nee
Houden ze zich aan de afspraken?	24 ja	2 nee
Kunnen zij zich meten met andere N&M-organisaties	23 ja	3 nee

Rapportcijfer? Gemiddeld: 7,7 (192 : 26)

Sterke kant van het RMC?

Aanwezig/ inspelen op nieuwe Nederlanders/ proactief/ aanspreekpunt/ betrokken/ toegankelijk/ gedreven/ gebruik nieuwe media/ snel reageren/ inspelen op ontwikkelingen/ breed en divers/ open organisatie/ all-round/ locatie/ milieuvorlichters/ bundelen van krachten/ klimaatstraatfeest/ creatief/ ondersteunend/ praktisch/ goed benaderbaar/ PR/ daadkrachtig/ laagdrempelig/ activeren van burgers.

Minder sterk?

Adviesbureau/ abstract technisch milieuv advies/ samenwerken met andere organisaties in het veld/ diplomatie/ afbakening werkgebied/ relatiebeheer/ te weinig personeel/ publiciteit/ zichzelf (landelijk) verkopen/ wetenschappelijk onderbouwd rapport voor beleidmakers/ niet geheel onafhankelijk/ teveel op voorgrond treden/ transparantie/ inspelen op behoeften anderen/ profilering richting industrie/ creatief meedenken over oplossing milieuvraagstukken/ oppervlakkig/ agendasetting/ externe communicatie/ zorgvuldigheid/ teveel op evenementen gericht/ te weinig scheppen van draagvlak/ weinig zakelijk.

Belangrijkste ontwikkeling?

Klimaat/ energie/ aanleg natte natuur/ meer milieubewuste mensen/ minder milieubewuste mensen/ behoud van groen in de stad/ verrechtsing politiek/ kredietcrisis/ opdrogende subsidie/ veranderende waardering milieubeweging/ eis van transparantie/ minder geld/ minder actieve achterban/ steeds meer actoren op het veld/ Rotterdam duurzaam (?)/ einde van projectfinanciering.

Wat moet het RMC anders doen?

Keuzes maken/ meer samenwerking zoeken (1), deskundigen op het gebied van milieurecht inschakelen/ minder post/ veel van zich laten horen in de wijken/ meer en ander geld zoeken/ cursussen voor burgers over echte milieu-items, zoals energieverbruik/ professionaliseren/ organisatie transparant maken/ meer afstemmen op wens gemeentelijke diensten/ meer beroep op achterban doen/ sterkere opinies/ meer tegengeluid laten horen/ meer contact met scholen/ wees neutraal/ effectieve taakafstemming met andere organisaties/ concentreren op hoofdlijnen.

Wat adviseert u bestuur en directie?

Ga zo door/ harder zijn/ richt je op missiewerk/ intensiever samenwerken/ slimmer samenwerken/ beter relatiebeheer/ donateurs werven/ zorg voor voelsprietten in de ambtelijke organisaties/ buit je toegevoegde waarde uit/ constructief overleggen/ verbreden van het draagvlak in Rotterdam/ condities scheppen voor constructieve samenwerking.

Ten slotte wil ik nog opmerken:

- Meer gezamenlijk profileren grootstedelijk milieuveld
- Zoek vooral nieuw geld
- Benut je uniciteit
- Hoewel lastpak bewonder ik RMC...
- Het RMC moet blijven!
- Ik hoop dat het RMC zal verbeteren...
- Geen ambtenaren uitschelden, dat leidt tot ambtelijke terughoudendheid!

Mogen we u benaderen om de info te verdiepen? 22 ja 4 nee

(NB: dit is in vier gevallen gebeurt HN)

Wilt u de resultaten teruggekoppeld krijgen? 22 ja 4 nee

Amersfoort/Leiden, 15 december 2009   ORG-ID BV

Hans Nuiver

Bijlage 9 jaarverslag 2009 RMC

Bijlage 9: Eerste evaluatieverslag van de werkzaamheden van de Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur van 15-1 t/m 31-8-2009

Inleiding

In een motie uit 2005 werd gevraagd om de instelling van een zgn. recreologische klankbordgroep. Op 15 januari 2009 installeerde wethouder Bolsius dit adviesorgaan onder de naam Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur.

De adviescommissie heeft tot taak het college te adviseren over beleid op het gebied van natuur, ecologie, dierenwelzijn, natuurrecreatie en natuureducatie.

In het voorjaar van 2008 verscheen de notitie Inventarisatie Dierenwelzijnsbeleid. Deze fungeert als startnotitie van de huidige commissie.

Rol en taken van de commissie

De commissie kan door het college benaderd worden voor het inwinnen van advies voor gemeentelijke vraagstukken die gerelateerd zijn aan dierenwelzijn, natuur, ecologie, natuurrecreatie en -educatie. De advisering kan gevraagd of ongevraagd zijn en betreft zowel beleidsvraagstukken (waaronder raadsvragen) als ook de implementatie van beleidsbesluiten.

De ruimte om gemeentelijk dierenwelzijn te ontwikkelen op het gebied van wettelijke taken is beperkt. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de beleidsvorming, besluitvorming en beleidsuitvoering. De commissie adviseert en is daarin onafhankelijk. Haar bijeenkomsten zijn openbaar.

Zittingsduur commissieleden

De werkzaamheden van de adviescommissie zijn vastgelegd in het Reglement Adviescommissie Dierenwelzijn en Ecologie. Hierin staat o.a. dat leden van de gemeenteraad en het college geen deel uit mogen maken van de adviescommissie, evenmin als ambtenaren van de gemeente Rotterdam. De maximaal vijf leden worden benoemd voor een periode die samenvalt met de zittingsduur van een bepaald college. De huidige commissieleden zijn dus benoemd tot 1 mei 2010.

Samenstelling adviescommissie

De adviescommissie bestaat momenteel uit vier personen, die vanuit hun specifieke deskundigheid zijn gekozen. De commissie wordt ambtelijk ondersteund vanuit SenR, zodat er een band is met de gemeentelijke organisatie. Dit voorkomt dat denkrichtingen te ver uit elkaar gaan lopen, zonder dat de onafhankelijkheid in gevaar komt.

De commissie bestaat op dit moment uit de volgende leden:

1. Dhr. A.H. Dorresteyn, oud-directeur Diergaarde Blijdorp (voorzitter)
2. Dhr. E. van Rinsum, directeur Rotterdams Milieucentrum

3. Dhr. R. Hitzert, manager Dierenbescherming Rijnmond
4. Dhr. N. de Zwarte, hoofd bureau Stadsnatuur Rotterdam
Ambtelijk secretaris is dhr. S.U.Reinstra, werkzaam bij SenR (afdeling Beleid en Ontwikkeling). Op korte termijn zal aan de commissie een vijfde lid worden toegevoegd. Deze is op verzoek van de raad afkomstig uit de recreatieve sector. Kandidaat is mevr. drs. N.E. Kösters, werkzaam als accountmanager bij Groenservice Zuid-Holland.

Secretariële ondersteuning

De inrichting van het ambtelijk secretariaat door SenR moest plaatsvinden binnen de bestaande formatie en kent daarom een beperkte invulling. Dit geldt ook voor de beschikbare financiën. Er is dus geen speciale ambtenaar Dierenwelzijn benoemd.

Via de ambtelijk secretaris coördineert Sport en Recreatie de werkzaamheden van de adviescommissie. De wethouder ontvangt op zijn verzoek via de secretaris de verslagen van de commissiebijeenkomsten.

Werkzaamheden adviescommissie

Direct na haar installatie heeft de commissie zich gericht op het samenstellen van een agenda voor de korte en middellange termijn.

In de eerste maanden heeft de commissie vervolgens de volgende onderwerpen behandeld:

- Inventarisatie van de dierenwelzijns- en natuuronderwerpen die in Rotterdam spelen.
- Ecologische verbindingzones in de stad.
- Huisdierenziekenfonds voor minima (advies/doorverwijzing).
- Dierenmishandeling (bespreking voorval).
- Bestrijding duivenoverlast (notitie Leven met Duiven, advies aan het college op 4 september 2009).
- Problematiek vogelasiel De Houtsnip.
- Circusdieren (discussie/interne meningsvorming).
- Uitbraak van de papegaaizenziekte bij Karel Schot (bespreking voorval en krantenartikel).
- Leefklimaat van dieren in de stad (themabespreking).
- De Huiskraai (discussie/interne meningsvorming).
- Ontwikkeling stedelijke dierenwelzijnsnota (in behandeling).

Nota gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid

Als een van de eerste acties zal de commissie nieuw dierenwelzijnsbeleid voor de Gemeente Rotterdam initiëren. De commissie acht het een gemis dat Rotterdam op dit moment een eigen stedelijke dierenwelzijnsnota kent. De adviesnota, die eind 2009 gereed kan zijn, zal onder meer duidelijk maken waar zich binnen het beleid leemten bevinden. De commissie geeft vervolgens oplossingsrichtingen aan. Veel van de onderwerpen die momenteel in de commissie aan de orde komen, zullen in de genoemde nota een plek krijgen.

Contacten

De adviescommissie kan (als zij dat nodig acht) vertegenwoordigers van andere organisaties en instanties uitnodigen. In het eerste halfjaar van 2009 heeft de commissie gesproken met Stichting Vogelklas Karel Schot en Roteb. Daarnaast zijn er contacten gelegd met de Dierenbescherming, Sovon, Gemeentewerken en diverse gemeenten, zoals Amsterdam en Groningen. Presentaties waren er van Dierenbescherming Rijnmond en bureau Stadsnatuur Rotterdam.

Aantal bijeenkomsten

De Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur is gedurende de verslagperiode in totaal vijf maal bijeengewees: op 15 januari (installatie), 9 februari, 20 april, 6 juni, 18 en 28 augustus. De beide sessies in augustus waren vooral gewijd aan de duivenproblematiek. Om de nota gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid rond de jaarwisseling te kunnen afronden, zal de commissie tot het eind van het jaar maandelijks bijeenkomen. Vermoedelijk is dit tijdelijk. In 2010 hoopt zij weer terug te gaan naar minder bijeenkomsten per jaar.

Secretariaat

Het is duidelijk dat er veel werk op de commissie afkomt. Hierdoor heeft vooral de ambtelijk secretaris een overladen werkpakket. In een interne notitie heeft hij bij SenR aangegeven dat het secretariaat geen taak is die hij zomaar naast zijn reguliere werk kan doen. Enerzijds wordt bijvoorbeeld van hem verwacht dat hij de nieuwe dierenwelzijnsnota schrijft, terwijl hij anderzijds veel tijd moet steken aan allerlei actuele zaken, zoals recentelijk de duivenproblematiek.

Voor de secretariaatstaak zullen specifieke uren beschikbaar moeten komen. In het komende halve jaar gaat dit naar onze berekening om ongeveer 2 à 2,5 dag per week. Dit is inclusief de taken die er binnen SenR voor de ambtenaar Dierenwelzijn liggen.

Financiën

Hoewel bij de installatie toegezegd, is binnen SenR nog geen budget vrijgemaakt voor de adviescommissie. Dit zal snel moeten gebeuren, al was het alleen maar voor de betaling van onkosten, zoals de presentiegelden van de commissieleden.

Procedures

Tijdens de afhandeling van het advies over de duivenoverlast bleek dat er onduidelijkheid is over de procedures ten aanzien van de door de commissie uitgebrachte adviezen. De commissie is ingesteld door het college en geeft in die zin rechtstreeks (gevraagd of ongevraagd) advies aan het college. De zittingen van de commissie zijn openbaar en dus toegankelijk voor iedereen. En dus zijn verslagen en adviezen van de commissie altijd openbaar.

De vraag die zich voordoet, is op welk moment en langs welke weg de commissie een door haar gegeven advies naar buiten brengt.

De commissie ziet graag dat een en ander tot tevredenheid van alle betrokken partijen procedureel goed wordt vastgelegd. De commissie komt daartoe met een voorstel.

Conclusies

In het afgelopen halve jaar heeft de adviescommissie de volgende knelpunten geconstateerd:

- De adviescommissie heeft veel werk en daardoor een grote behoefte aan goede secretariële ondersteuning.
- Er dient op korte termijn duidelijkheid te komen over de financiële ondersteuning van de commissie.
- De adviescommissie ziet graag de procedure rond de openbaarmaking van adviezen goed geregeld.

2 oktober 2009: adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur

A.H. Dorresteyn (voorzitter)
S.U. Reinstra (secretaris)

Bijlage 10 jaarverslag 2009 RMC

Bijlage 10: Organisatie van het RMC: bestuur en personeel

De organisatie in 2009

Vestiging: Coolingsingel 57

3012 AB Rotterdam

Tel. 010-465 64 96

e.mailadres algemeen: info@milieucentrum.rotterdam.nl

Bestuursleden in 2009:

Crista Vonkeman, voorzitter (tot 1 december 2009)

Patrick van Klink, secretaris (waarnemend voorzitter v.a. 1 december 2009)

Sanne Castro (penningmeester)

Rob Lathouwers, vertegenwoordiger achterbanorganisaties

Huib Poortman, vertegenwoordiger achterbanorganisaties

Karin Oppelland

Wiel Senden

Bijzondere functies 2009:

Machteld Cairo, ambassadeur MilieuDivers

Jan de Haas, voorzitter Rotterdams Parkenoverleg

Personeel in 2009:

Emile van Rinsum,

directeur, beleidsmedewerker klimaat, energie en lucht 32 uur [e.vanrinsum@](mailto:e.vanrinsum@milieucentrum.nl)

Mohamed Hacene, beleidsmedewerker milieu en diversiteit 20 uur [m.hacene@](mailto:m.hacene@milieucentrum.nl)

Wouter Bauman, beleidsmedewerker stadsnatuur en ruimte 28 uur [w.bauman@](mailto:w.bauman@milieucentrum.nl)

Allison Bouhami, bureaumanager 20 uur [a.bouhami@](mailto:a.bouhami@milieucentrum.nl)

Angelique Vandevenne,

coördinator jongeren milieuvoorlichters en projecten (tot 1 april 2009) 12 uur

Accountant:

Ton Spruit, van Huizer en van Ieperen

Projectmedewerkers in 2009:

Frans Vermeer, website, webmaster, digitale opdrachten

Joost van Tour, productie Klimaatstraatfeest, Groene Conferentie

Johnson Macamba, FLEX M tv-programma's, videoclip

Wim Nottroth, Cineac Milieu TV en Cineac Paramaribo

Drukwerk en vormgeving:

Argus, www.argus-rotterdam.nl

Bijlage 11 jaarverslag 2009 RMC Bijlage 11: overzicht websites

www.milieucentrum.rotterdam.nl	gemiddeld in 2009	190.000 hits per maand 10.000 bezoekers per maand
www.groeneagenda.nl	gemiddeld in 2009	20.000 hits per maand 4.500 bezoekers per maand
www.iederslucht.nl	gemiddeld in 2009	8.000 hits per maand 650 bezoekers per maand
www.natuurinkaart.nl	gemiddeld in 2009	300 hits per maand 150 bezoekers per maand

Naast de genoemde websites zijn de volgende sites RMC-eigendom:

www.degroeneagenda.nl
www.milieudivers.nl
www.atalantajongeren.nl
www.klimaatwant.nl en www.klimaatwand.nl
www.koopregionaleproducten.nl en www.koopregionaleprodukten.nl
www.rotterdamseparken.nl
www.rotterdamserondjes.nl
www.rotterdamseklimaatactie.nl
www.rotterdamclimateaction.nl

www.degroene4daagse.nl en www.groene4daagse.nl werden overgedragen aan de stichting Natuur, Cultuur en Bewegen.